

અનામે પુદા.

સ્તોમી અપેમ

याने

સાતતી એજ બહેન.

કીરોબગર.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૯૩૭૪૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ રાક્ષી એજ બેસન

વિષય ૯

એ મીનીટ પ્લીઝ!

સર અવસરે પર-પરોણાઓ યા સગાં
વહાલાંઓને ટ્રીટ કરવા કહાં જશો ?

પેલા પ્રીનસેસ સ્કીટનાં
પ્રખ્યાત કાફેમાં.

ટેક નોટ

૦ મ્સ પીઅર્સ
ની
કંપની.

ટેલીફોન
૨૫૫૮૮

માંગો એવાં ઉંચા પીણાઓ, કલેજમાં
થંડક પડે એવું ઉંચા એસંસથી મધ-
મધતું આઈસક્રીમ, દીલ ખુશ કરનાર
પુડીંગ ઉપ્રાંત માંગો એવી લહેજતદાર
દીશીશો તમારી ખીદમતમાં હાજર.

બનામે ખુદા.
સ્તોમી અષેમ
યાને
રાસ્તી એજ બહેશત.

જીવિત
અમર

કીમત રૂ. ૧).

સર્વ હુકક કર્તાને સ્વાધીન.

અહુરા પ્રીટીંગ પ્રેસ, મરીન સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

રહેજ તકલીફ.

મારા મહેરબાનો,

આ કેતાબને મોટા દીખાયાની કશીજ જરૂર નથી. કચરા જેવા કાડો પાછળ સર અવસરે પૈસાનો કુઝુલ ધુમાડો કરવા કરતાં એવી એક નાનકડી કેતાબ મોકલનાર અને સ્વીકારનાર બન્નેને શોભા આપી દુરસદના કલાકોમાં ઉચ્ચ કીસમનો વાંચણનો ઉમદા મઝાનો પુરો પાડશે એજ ઉમેદથીજ આ ચોપડી પ્રગટ કરવામાં આવી છે, અને જો તે તમોને પસંદ પડશે તો ઈનશાઅલ્લાહ, નજદીકના ભવીષ્યમાં કંઈક નવીન વસ્તુ સાથે મારા કદરસનાશ મહેરબાનોની ખીદમતમાં હું ખડો થઈશ.

ઉતાવળને સખળે જો પુરફો તપાસતાં કોઈક ઠેકાણે ભુલો રહી જવા પામી હોય તો તે માટે ઉદાર દીલની નાખતી દેખાડવાની મહેરબાની ફરમાવશો, એવી અરજ સાથે,

દોઆગો સેવક,

પટેલ મેનશન }
ગોવાળીયા તળાવ }
તા. ૪-૯-૨૭. }

ફીરોઝગર.

_____ને

_____ની

દરેક બલી દોઆ સાથે.

પાક સરોવ યજ્ઞની સેતાયશ.

ખ્યાલ.

આરાધ્યે સહ સાથ મલી યજ્ઞ સરોવ,
(અએ યાર) ખુખી ગાઉં શું તેની ભારી,
માગો જહાનને પનાહ દેનારા સરોવની યારી.

વીસારશો નહી જગરથી હરગીઝ સરોવ,
(અએ યાર) અશોધરાસ્તીનો સરોવ યજ્ઞ સરદાર,
દેખાડનાર ધનિશાનને આખીર દાવરની દરબાર.

દીન રયન જે કરે ચોકી આ જહાનની,
(અએ યાર) જહાનપર મ્હેર વરસાવનાર,
જરૂર આરાધ્યો તનો મનથી તમ
સફળ જોવા સૌ કાર.

કુંડલ.

સરોપ આરાધના સદા રાખશે તમને શાદ,
કરે રહેખરી દીન રયન રાખી આખાદ,
શીખાડી જહાનને દાદગર પર એતેકાદ.

(અએ યાર) કમર કસી થાએ તધયાર,
સરોપ પનાહ હર કારમાં માંગો અશો નરને નાર.
રવાનનો જે ખરો રશીક ને રહેખર.

(અએ યાર) સહિને લાયક દાદનો દેનાર,
અસો રવાનને જહેશત તકુ ખુદ સરોપ દોરવનાર.

કુશ્તી વી'ટાળનાર હમદીનનો નેગેહખાન.
(અએ યાર) તેના આશીપ મેળવો આ વાર,
હરેક આફતમાં ખોલાવજો તમ

સરોપ યઝદને દાર.

જેને અરાખ્યો સરોપ થયો જહાનમાં નીહાલ,
(અએ યાર) ફતેહનું તે સમજો હથીયાર,
સરોપ યઝદની આરાધનામાં ખુશી પરવરદીગાર.

કુલ.

કરે રોશન તેના નામનો ચેરાગ મકાન,
 પઢી સરોપ બાજ મારંગો તેથી મુશકીલ આસાન,
 કરે મોરાદો ફીરોઝગર, હાંસેલ યજ્ઞદાન,
 (અચ્ચે યાર) બંદગીમાં છે સાર,
 બંદગી કરશે સરોપ યજ્ઞદની ઉતરશે કીનાર

नेक होव्यागो क्षीरोजगर

પાક અવશતાના કેટલાક ગોહરો
અને

તે ઉપરથી ઉપજતા વીચારો.

અષેમ વોહુ વહીશ્તેમ અસ્તી,
ઉશ્તા અસ્તી, ઉશ્તા અહુમાઘ,
હુયત અષાઘ, વહીશ્તાઘ અષેમ.

અશોઘ સઉથી સરસ નેઆમત છે
જેમાંજ ખડું સુખ અને આળાદી છે. જે
શખ્સ પોતે દાદાર અહુરમઝદને પોતાની
રાસ્તી અને અશોઘથી ખુશ કરી બીજાને
રાસ્ત અને અશો ધતાં શીખવે છે તે
અશો મર્દ ખાગે જહેશ્તમાં પોતાનું મકાન
બનાવી લે છે.

વંધહેઉશ દજદા મનંધહો,
 બ્યઓથનનામ અંધહેઉશ મજદાઈ,
 ક્ષયરેમચા આહુરાઈ આઈમિ,
 દ્રેગુખ્યો દદત વાસ્તારેમ.

(આહુનવર)

જે શખસ પામરોની પરવરેશ કરે છે અને
 તેઓના દુખ દર્દે કરવાની કોશિષ કરે છે, તે
 શખસ આ જહાનથી ગુઝરવા બાદ ખેડેશતની
 બક્ષેસ તે દાદારે હરદુજહાનથી પામે છે.

+ + + +

અજ હર્વસ્તીન દુશ્મત, દુબુખ્ત,
 દુબુવરશત મેમ પ ગેતી મનીદ, ઉધમ
 ગોફત, ઉધમ કરદ ઉધમ જસ્ત, ઉધમ
 બુન બુદ એસ્તેદ, અજ આન ગુનાહ
 મનશની ગવશની કુનશની, તંનો રવાની,
 ગેતી મીનોઆની ઓખે અવાખ્શ
 પશેમાન, પસે ગવશની પ પપેત હોમ.

(સરોષ બાજ)

તમામ ખરાબ વીચારો જે આ જહાનમાં મારા મનમાં માળો બાંધી બેઠા હોય, જે ખરાબ સુખનો મારાથી બોલાઈ ગયા હોય, જેથી ખરાબ શયતાનીયતના કામો મારાથી થયાં હોય તો એ તમામ કુવીચારો કુવચનો અને કુકર્મોને લગતા તમામ ગુનાહો થકી હું તોજેશ કરૂ છું અને તે દાદારથી માફીની ખાએશ રાખુ છું.

+ + + +

અમુખીગઈરયા દમથે વીરયા
હુમતાયા, હુખતાયા, હુવરશતાયા,
પમતીચીરયા, દમથે વીરયા દુશ્મતાયા,
દુખુખતાયા દુજવરશતાયા.

(ખોરશેદની નીઆએશ)

તમામ નેક વીચારો નેક સુખનો, તથા નેક કામોને હું પસંદ કરૂ છું. તમામ ખુરા વીચારો, ખુરા સુખનો અને ખુરાં કામોને હું ધીક્કારૂ છું.

દાયાઓ મે આતર્શ પુત્ર અહુરહે
મજદાઓ, યા મે અંધહુત અક્રસાઓ-
ધહાઓ, નુરેમ્ય, યવ એય તાઠતે,
વહીશ્તેમ, અહુમ અપઓનાંમ,
રઓઅંધહેમ, વીરપો ખાગ્રેમ, જજે
બુયે વંધહાઉય મીજદે, વંધહાઉય
સવહી, ઉરનએય દરેઘે હુવંધહે.

(આતપ નીઆએશ)

ઓ અશો અહુરમઝદના પવીત્ર
પુત્ર આતપ, તું મને નેક રાહે દોરવ અને
મારી બુદ્ધી નીર્મળ બનાવ કે જેથી હું
હંમેશ નેકીના કામો કરું, તે પાક અહુરાની
સેતાયશમાં દીનરયન મશગુલ રહું તથા
મારા જનને નીતીની રોશની દેખાડું કે
જેથી આ ક્ષાની જહાનથી કુચ કરતાં
મને ખાગે ખહીશ્તમાં જગ્યા મળે.

આવાં અરદવી સુરની નીઆએશ
ઉપરથી ઉપજતા વીચારો.

(ખ્યાલ.)

આરાધો ખડેનો ભાઈઓ જીગરથી

આવાં અરદવીસુર,

ગણાઈ જે બેટી દાદાર પાકની

નેક ખસલતથી પુર.

અગર ચાહો કે દાદાર દરબારે

ખંદગી થાય મંજુર

નીઆએશ સીતાયશ કરો તેની જે

અશોઈથી ભરપુર.

સ્વચ્છ જીગરથી નીર્મળ મનથી

ખંદગી કરો તમ ચાર,

આવાં યજ્ઞની આરાધનામાં
ખુશી પરવરદીગાર.

ખરે ઇન્ને તમ અશો અરદવી,
જહાન કરે આખાદ,

હાડમંદ દુનીઆના લોકને આવાં
કરે છે હરદમ શાદ.

માલ મીલકતનો કરે વધારો
દુખો દરે કરનાર,

દેવો દરૂને મારી હાવે
મુરાદોને દેનાર.

બાનુઓનું જે કરે છે રક્ષણ
રહી અશોને સાફ,

આરાધનારના ઉદાર દીલથી
કરે ગુનાહો માફ.

વીશાળ દીલની રહી દીએ છે,
 દુનીયાને ખયરાત,
 ખ્યાસો કદી નવ પાછો ફરે
 પછી હોય દીવસ કે રાત.
 કરો તેની તમ સ્તુતી ખરે જે
 લલાર્ધનો લંડાર,
 આવાં આરાધો શ્રીરાઝગર
 કે ઉતારે પેલે પાર

યકસદ-ઓ-યક-ઇસમ

ખાવીદે ખલકતના ૧૦૧ મોખારક
નામો અને તેનો ખયતખાજીમાં
તરજીમો.

૧. યજ્ઞદ. ૨. હરવેસ્થ-તવાંન.
સેતાયશને લાયક ઓ જહાંનદારે જહાન,
શું શકિતને લકિતની ગાઉ વખાણુ.

૩. હરવેસ્થ-આગાહ. ૪. હરવેસ્થ-ખુદા.
તુંડી સર્વ જ્ઞાની, ખંદો ખાક છે,
તુંડી સીર્ફ તુંડી શ્રેષ્ઠ અને પાક છે.

૫. અખદહ. ૬. અખી અંજમ.
શરૂઆત વગરનો જણાયો છે તું,
છેડા વગરનોજ ગણાયો છે તું.

૭. બુલે-સ્તીહ. ૮. ક્રાન્તન-તેહ.
રચી તેં જગત તુંહી મુખારક મુળ,
રહયો બે કીનાર તુંહી દુનીયામાં કુલ.

૯. જમગ. ૧૦. પરજતરહ.
હરેક કારમાં તુંહી આળા સખબ,
બુલંદ તુંહી છે, તેં કીધાં છે અજબ.

૧૧. તુમ-અફીક. ૧૨. અખરવંદ.
ખાલેસમાં બી ખાલેસ કહું તો છે તું,
જહાનથી અલગબી ભેઉં તો રબ તું.

૧૩. પરવંદા. ૧૪. અન-અધયાફહ.
તું દોસ્તીનો રાખનાર તું ચારી દેનાર,
તુને કોઈ ન પામી શકે જીનહાર

૧૫. હુમ-અધયાફહ. ૧૬. આદરો.
જહાનને તું ઓળખે રજેરજમાં,
તું સાચ્યાંનો સરદાર ગજેગજમાં.

૧૬. ગીરા. ૧૮. અ-ચેમ.

સપોવનાર જહાનને તું સાહેબ અદલ,
સખબ તું વગરનો ન તારી અજલ.

૧૯. ચમના ૨૦. સફના.

સખબનો સખબ તું આલમનો ખુદા,
તુંહી વૃદ્ધી કરનાર ન રાખનાર જુદા.

૨૧. અફઝા. ૨૨. નાશા.

તુંહી જીઆદતીને પસંદગી દેનાર,
સુની અર્જ દુનીયાની દોઆ લેનાર.

૨૩. પરવરા. ૨૪. ધયાનહ.

તુંહી સઉને પાલનાર નામી ખરો,
જેહાનનો તું પાસબાન હામી ખરો.

૨૫. આઘન-આઘેનહ. ૨૬. અન-અઘનહ

તુંહી વર્ગ વગરનો તુંહી તે તુંહી,
આકાર તારો કહેવો એ ખાલી છે ધુઈ.

૨૭. પ્રોશીદ-તુમ. ૨૮. મીનો-તુમ.
તું ચોક્કસમાં ચોક્કસ, હરેક કારમાં,
રહ્યો તુંહી અનદીઠ અનેક તારમાં.

૨૯. વાસ્ના. ૩૦. હરવસ્તુમ.
તુંહી સર્વ વ્યાપક શું આશ્રીત ગાઉં,
તમામમાં તમામ તું, હું કેમ ઓળખાઉં.

૩૧. હુ-સેપાસ. ૩૨. હર-હમીદ.
શુક કરવા લાયક ગણું તોળી તું,
ભલામાં ભલો હું ભણું તોળી તું.

૩૩. હર-નેક-ફરેહ. ૩૪. બેશ-તરના.
રોશનીને ખોદેહનો માલીકળી તું,
દેહે દુખો કરનાર ખાલીકળી તું.

૩૫. તરોનીસ. ૩૬. અન-અઓશક.
ગણું જો હું ગાલેખતો સીવા તું કેણું!
અગર જો હોય અમર્ગ તો સીવા તુંકેણું.

૩૭. ફરસક. ૩૮. પખોહફહફ
મુરાદોનો દેનાર તું શાકોનો શાહ,
તું નીતીનો શીખવનાર દેજે પનાહ.

૩૯. ખ્યાફર. ૪૦. અફખશીઆએઆ.
તું ધનશાકમાં જહાનનેખી હયરત કરનાર,
તું આલમપે મહેરબાનીનો બક્ષનાર.

૪૧. અખરજા. ૪૨. અ-સતોહ.
તું છુટા હાથે મહેરનો નવાજનાર,
કદમ તુંહી સામે ન કોઈ ભરનાર.

૪૩. રખોહ. ૪૪. વરૂન.
તુંહી છે સ્વતાંત્ર કુલ તાગે તું જહાન,
ખરાખીની સામે તું છે પાંસળાન.

૪૫. અ-ફરેફહ. ૪૬. બે-ફરેફહ.
ન ઠગનાર તું કોઈને જે આવે દરબાર,
ઠગાનાર તું કોઈથી ન પરવરદીગાર.

૪૭. અ-દુઃખ. ૪૮. કાંમે-રદ.

તુંડી એક વચની 'દુઃખ'માં ન તું,
તું મુરાદનો સાહેબ 'હુંધ'માં ન તું.

૪૯. દરમાન-કાંમ. ૫૦. આએબ-તન.
જે માંગે તેને કાજ મુરાદ હુકમ,
ન શરીક કોઈ તારો ન કોઈ વાતે કમ.

૫૧. અ-ફરેમોશ. ૫૨. હમારના.
ન ભુલી જનાર જેને કીધોળી યાદ,
હીસાબ તારે તારમાં ન કરનાર નાશાદ.

૫૩. સનાએઆ. ૫૪. અ-તર્શ.
કદરને તું લાયક એ શહેનશાહે જહાન,
વગર ખીલીકનો, તારું આલમપે ધ્યાન.

૫૫. અ-ખીશ. ૫૬. અફ્રાજદુમ.
ન દુખ તુને કોઈ વાતે રબ મહેરબાન,
શું તારી બુળાદીનું કડું હું ખ્યાન.

૫૭. હમ-ચુન. ૫૮ મીનો-સ્તીહુ-ગર.
તું હમેશ એક સરખો ન કંઈ ફેરફાર,
તું અનદીઠ રીતે જહાન પેદા કરનાર.

૫૯. અ-મીનો-ગર. ૬૦. મીનો-નહુઅ.
તું મીનોઈનો પીતાશ્રી સરજનહાર,
તું છુપાએલો મીનોઈ રહી, વીન આકાર.

૬૧. આદર-આદ-ગર. ૬૨. આદર-નમ-ગર
તું આતપને હવામાં ફેરવી શકે,
તું આતપને પાણીમાં મેળવી શકે.

૬૩. બાદ-આદર-ગર. ૬૪. બાદ-નમ-ગર.
તું હવાને આતપમાં મેલીખી દે,
તું હવાને પાણીમાં ભેલીખી દે.

૬૫. બાદ -ગેલ-ગર. ૬૬. બાદ-ગેરદ-તુમ.
તું હવાને બાકતુંખી આપીદે રૂપ,
તું હવાની બનાવે ગેરદને ધુપ.

૬૭. આદર-કીમરીત-તુમ.

૬૮. બાદ-ગર-જાએ.

તું આતપને જવાહીર કરે જો આહે,
તું પવનની દરેક સ્થળ આપનાર સહાય.

૬૯. આખ-તુમ. ૭૦. ગેલ-આદર-ગર.

તું દરીયાવનો દરીયાવ પેદા કરનાર,
તું ખાકને આતશમાંથી બદલનાર.

૭૧. ગેલ-વાદ-ગર. ૭૨. ગેલ-નમ-ગર.

તું ખાકને હુવામાંથી મસલનાર,
તું ખાકને પાણીમાંથી પીગળાવનાર.

૭૩. ગર-ગર. ૭૪. ગર-ઓ-ગર

તું સરખો કેણુ કારીગર જહાનમાં ધનાર,
તું મુરાદનો દેનારથી એકલો હુશ્યાર.

૭૫. ગર-આ-ગર. ૭૬. ગર-આ-ગર-ગર.

તું ઇનશાનની બક્ષેસથી શણુગારનાર જહાન,
કુલ પેદાયશનો પેદા કરનાર તું માહાન.

૭૭. અ-ગર-આ-ગર.

૭૮. અ-ગર-આ-ગર-ગર.

ખલકને ફલકનો તું પીતા મહેરબાન,
શમ્સો કમર તુંજની ઓલાદ યઝ્દાન.

૭૯. અ-ગુમાન. ૮૦. અ-જમાન

વગર બહેમનો તારું, દરીયાવ દેલ,
જમાના વગરનો તું આકેલ ફાઝેલ.

૮૧. અ-ખુઆન. ૮૨. આમશત.

વગર ઉંઘનો કર તું મુશકીલ આસ્તાન,
તું હુશ્યાર થઈ લાચારનો રહે નેગેહબાન.

૮૩. ફશુતના. ૮૪. પદમાની.

તું દીન રયન પાસબાની જગની કરે,
તું મીબઝને કાબુમાં રાખી ફરે.

૮૫. ફીરોજગર. ૮૬. ખુદાવંદ

તું ફતેહમંદ સાહેબે ફનીયા તમામ,
તું સૃષ્ટીનો બાદશાહ હરેક રજ તું નામ.

૮૭. અહુર-મજદ.

૮૮. અખરીન-કોહુન-તવાંન.

તું માહાસાની, ખુદીને તોડનાર તખર,
પેદાયશની અસલીયાત રાખનાર જખર.

૮૯. અખરીન-નો-તવાંન. ૯૦. વસ્પાંન.

પેદાયશને નવાઈમાં ફેરવનાર તું,
કુલ પેદાયશને પહોંચી વળનાર તું.

૯૧. વસ્પાર. ૯૨. ખાવર.

તું હાતમ દીલે સઉનું માંચું દેનાર,
ન કોઈ વાતે કોઈનું તું આપી લેનાર.

૯૩. અહુ. ૯૪. અવજ્જીદાર.

તું હુસ્તીનો સાહેબ, કેમ માન્યે આભાર,
તું માશીનો દેનાર હું તુજપે નિસાર.

૯૫. દાદાર. ૯૬. રયોમંદ.

તું ધનશાફનો દુનીયામાં લાવનાર રહેખર,
તું ઝલકાટથી ભરપુર, તું સઉથી બહેતર.

૯૭. ખોરેહોમંદ. ૯૮. દાવર.

તું ખોરેહુથી જગતને રોશન કરનાર,
તું ધનસાક્ષીનો સાચો અર્થ શીખવનાર.

૯૯. કેરકેગર. ૧૦૦. ખોખ્તાર.

તું સવાળનો સાહેબ અમારો આધાર,
શું તારી પેદાયશનો પામ્યેખી સાર.

૧૦૧. ક્રશ-ગર.

તું આખાદી બક્ષનાર ખરો દાદગર,
ધરે સર ચરણોમાં પ્રીરોઝગર.

“રસ્તાખીઝ નાટક.”

કીર્તન રૂપે.

[શીરીન ઝબાનમાં લખાએલું સેવકના “રસ્તાખીઝ” નાટકનું આ દીલખુશ કીર્તન ઘણાક ખાનગી મેળાવડાઓમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું અને તે છપાવવાની ફરીને ફરી માંગણી થવાથી આ નાનકડી કેતાબમાં તેનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.]

જહાનનાં જહાંનદાર સુની લે કલામ,
કબુલી હુમો નાચીઝોની સલામ.
નઝકર કર તું એકવાર આ ઈરાન પર,
ફલકને ખલકના ઓ ચાર દાદગર.
ઝુકે સર તુજના સુખન પર સદા,
એબાદત તુજનીમાં હુરદમ ખદા.

૧૩ સમ દીપાવળે તું જરથોસ્તી દીન
 ૧ નાશ કરજે તું દોજખની ખીણ,
 ૧ રીને જરથોસ્તીઓને તું પાર,
 ૧ ચારી પામરને પરવરદીગાર.
 ૧ અર્જ કરતો નરંજીદ હરગીઝ
 ૧ જગર ઉતારજે તું રખ રસ્તાખીઝ.
 ૧ સેજદો અરદીખહેશતને એ મીશાલ,
 ૧ ત્યાંથી વીદાય કયાનીઓ હાલ.
 ૧ જો કરું છું શરૂં દાસ્તાન,
 ૧ ર કર તું ચોકસાઈથી લગાડી ધ્યાન.
 ૧ શ્રીર દારાખ માદરની સાથ,
 ૧ જ્યો મકાનથી ભીડી આજ બાથ.
 ૧ ન ગાહુમાં આવ્યો સેતાયષને કાજ,
 ૧ દ આહી દાદાર પાક પાસ આજ.
 ૧ રી સેજદો પાછો ફરીશ” એમ કહી,
 ૧ જ્યો સીતાખ ત્યાંથી દોઆઓ લઈ.

ઉંખર પર હજીતો ન પડ્યાં કદમ,
 ગુંગળાવાને લાગ્યો સુસાપ્તીરનો દમ.
 હુતી ત્યાંખી હાજર માદર પાસ,
 ખની ગઈ એકળ તે ખુદાસનાશ.
 કહેવા લાગી “ઓ મારાં તુરે અશમ,
 રહે માદર દોગદો નેઈ દમ જે દમ.
 ખુલાશાથી ખોલ મારાં લખતે જીગર,
 તું શા વાસ્તે બન્યો છે કહે એસખર”.
 જવાબ દીધો દારાએ દોગદોને એમ,
 “રડું દુઃખ દીલનું હું માદર કહે કેમ?.
 ઘડી ભર નથી મુજને સપ્ત કે ચયન,
 શ્રીકર છે ઇરાનની મને દીન રયન.
 કહાં એકવારનું તે ખ્યાડું ઇરાન,
 આજે જો પડ્યું છે ઘઈ ખીયાખાન.
 અર્જ લે સુની દાવરે હરદુ જહાન,
 ઇચ્છું કરજે ઇરાનની મુશકીલ આસાન”.

“ન ગમગીન તુ” રહે કહેવા લાગી માદર,
 “પીસર પ્યારા રાખતું ખુદા પે સખર.
 ખુરશીદખી ઇરાનનો ચમકશે ફરી,
 નવી રોશની ત્યાંખી ઝમકશે ફરી.
 ખુશીનું સદા વાગે ઝરરીન નેગાર,
 ખુશીનો સદા ધર્ધ રહે સાચો ઉદગાર.
 ઇરાન સરઝમીનપે રખ આશીષ ઉતાર,
 દોઆ કર તું આમીન અચે કીરદેગાર”.
 સુની લક્ષ્ઠો માદરના દારાખ આવાર,
 નીકળ્યો રખ લઈને માદર પાસ ત્યાર.
 દોઆઓ કરોડોખી દોગદોઆ દર્ધ,
 વળાવાને દરવાજા સુધી તે ગધ.
 તે દેખાવનો કરવાને લાયક ચીતાર,
 કલમ છે આ કમળેર શું કાઢે ઉદગાર.
 લઈ હાથમાં લાકડી ને મુશકીલ આસાન,
 નીકળ્યો મુસાફીર મદાયન મીઆન.

વીસામો લીધો ત્યાં ઘડી ભર લોભાઈ,
 ખુદાવંદે પાકની સીકત તેને ગાઈ.
 જોયું જ્યાર મહાયનમી ઉજ્જડ વીરાન,
 ખોહી તેને સુદ્ધીને ખુદ્ધી ને શાન.
 થઈ આમદ એટલામાં ખહુમનની ત્યાં,
 જેને હાથ લાંબાવ્યા રખ પાસ જ્યાં.
 “મુસાશીરના વાલીદ એા પરવરદીગર,
 તુંહી આવજે વાહારે, મહાયન લાચાર”.
 સીકત ગાઈ જવાને નીકળ્યો ખહાર,
 લગાડયું દારાખપે તેને ધ્યાન લગાર.
 દોઆ દધને પુછ્યો જીગરથી સવાલ,
 “અરે ભાઈ તું કોણુ છે, કહે તારો હાલ!.
 દીવસે ખતાવી છે પીઠ રાત કાજ,
 તું પાછો ફર મકાને નાથા નારાજ”.
 દીધી કંઈક શીખો ન કીધી દરકાર,
 ઉભો કોલપર તે ખડો ઉસ્તવાર.

કહ્યું તેને “આબેદ હું હયરાન છું,
 મદાયન જોઈ આજ પરેશાન છું.
 નીકળ્યો હું પડતીની કરવા તપાસ,
 ન ફરીશ હું પાછો જો પામીશ ન આસ”.
 સુખન સમજી બહુમને કહ્યું મીઝાન,
 “શાહોએ કીધું છે પામાળ ધરિન.
 કુલી જઈને દેખાડ્યું ખુદ જ્યાર ગુમાન,
 દુખી કીશતી ધરિની શાહોની માન.
 હરેક રીતની મસ્તી ત્યાં જામી હતી,
 હરેક ગુપમાં શાહમાની હતી.
 ન કોઈ વાતની ધુળધાણી હતી,
 કુલ કુદરત ધરિનપે દીવાની હતી.
 પણ બદલાયો પાસો જ્યાં ઈમાનનો,
 જમાનો તુટી પડ્યો ગુમાનનો,
 સીતારો ચમક્યો પરેશાનનો,
 બદબગતી લાયો દીન ધરિનનો”.

અનેક દર્દ દોઆઓ તેને ત્યાર બાદ,
 કીધો ચંદ સુખનની નવાજેશથી શાદ.
 “રખા પાસ કરવા એબાદત તું જાગ,
 તંદરોસ્તીને રાસ્તી ને રહેમદીલી માંગ.
 ખુજેગોની સોહબતપે આપજે તું ધ્યાન
 નેકીની ખુશબો સમ ખોરાક ન જાણ.
 પરેજગારની મોલાકાત મોટું છે સુખ.
 ન હુરગીઝખી પહોંચશે એથી તુને દુખ.
 ગુનાહોની ગથરીને કરજે તું કમ
 ન કોઈ વાતનો દીલમાં તું રાખતો કંઈ ગમ.
 સદા જંદ અવસ્તામાં રહેજે મશગુલ
 ઉદાર દીલથી દરગુજર કરજે તું ભુલ”.
 સુની આબેદ બહુમનના સુંદર કલામ
 નીકલ્યો મુસાફીર કરીને સલામ
 મદાયનને મયદાન ઉતારવાને થાક
 ઝમીન પર તે બેઠોખી ચુમવાને ખાક

સીસો કાઢી આખનો ને છીનવીળી ખ્યાસ,
 બબડયોળી મનથી ધરી ગ્લાસ પાસ.
 “અચ્છે મુસાફીરની જીંદગીને આરામ આખ,
 પીને ખ્યાસ છીનવું જવાને સીતાખ.
 ઉમીદ તુજના કટરામાં જોઈ હું રહ્યોછ,
 તું આખાનની બરકતપે સુદ્ધ ખોઈ રહ્યોછ.
 વમળમાં છે કીશતી અહીં તોફાન છે,
 તુંહી પાસ તો મુશકેલ આસાન છે”.
 ધરાની સીસામાંથી પીનેળી આખ,
 થયો લીન ઘડીલરળી ત્યાં ખુશ ખાખ.
 દીઠી તેને માદર ખુદ નઝરની પાસ,
 દેતીતી દોઆઓ જે પીસરને ખાસ.
 ઉઠ્યો ચમકી ખાખથી થઈને બીદાર,
 અશમ ફેરવી ચોમેર નીરાશ થઈ આવાર.
 કાનુસ હાથ પકડીને લાકડીની સાથ,
 જોયું તો ત્યાં જંગલ લાગ્યું છે હાથ.

વીલાપ કીધો મનથી તેણે બેશુમાર,
 ને વીખેયાં મોતી ચશમથી અપાર.
 “ખડી કેમ દીવાળો ઉભી રહી છે જો,
 મહેરાળો તુટેલા ખડા અહીં છે જો.
 અરે શું આ હાલત ધરિનની,
 ફરી છે નજર અહીંથી ચઝદાનની.
 ઉઠાવી છે રંજ કરવા મંજલ સફલ,
 કરશ જંગ જો નડશે મને ગર અજલ.
 ખીયાબાન જંગલ અને ખાક છે,
 એથી તો કહે પત્થરોખી પાક છે.
 જોઈ શાહી અદાલત હું ભુલ્યો કદમ,
 મુસાફીર ગુમરાહ રડે દમ બે દમ,
 સાસાનીઓનું તું બખ્તાવર શહેર.
 ધરિનીઓનું તું ધનશાસ્ત્રી ઘેર.
 અરે ત્યાં હું જોઉં છું શું, આ કેવું અંધેર!,
 નજર નુર ખોલી રહીછે, આવે છે ફેર.

જમાનો જો રૂઠ્યો છે ધરિન પર,
 પડતી સવાર થઈ છે જો સરખસર.
 કુટાયો છે ગુલશને ધરાન ખરે,
 મદાયન થયું છે આજે વીરાન ખરે".
 કરી મનથી રૂઝન બોલ્યોળી ખ્યાલ,
 પડ્યો ખાખમાં બાદ જોવાને હાલ.
 દેખાઈ દોખતરે ખુશરો બાગે ધરાન,
 રૂઝન કરવા લાગી સુનો દઈ કાન.
 "અરે મારાં બહાલાં વતન તું ધરિન,
 વીલાપ શું કરું કહે વખાલમાં છે જન.
 અરે કહાં તું એકવારનું રંગીલું શહેર,
 રૂઠ્યો કેમ તુંજપે તે કુદરતનો કહેર.
 તું રોનકમાં અવવલ ગણાતું હતું,
 તું હુન્નરમાં જળથળ પંકાતું હતું.
 તું ધનસાક્ષમાં શાહી કહેવાતું હતું,
 તું દુનીયાને રોશની દેખાડતું હતું."

ખરે ડાંકો વાગતો તો તારો ચામેર,
 શું અદના શું આળા બસ ચુમતાતા પયેર.
 તું નેકીની તશવીર તું નીતીની ખાણ,
 તું દોલતનો લંડાર તું ચશમે ઇમાન
 ગુઝર પામી તારી તે કીર્તી ઇરાન,
 ફના થઈ છે તારી તે રોનક ઇરાન.
 અરે તું ખીયાબાન બન્યુંછ ઇરાન,
 રડું શું તુંજ તુરબતપે બહાલાં ઇરાન.”
 દીલગીર જોઈ બેઝીને આવ્યો પીઢર,
 કરવા બંદગી પડ્યો તે ખુદ પયર પર.
 “તુફાનમાં છે કીશતી અરે દાદગર,
 અરે જો મુજ ઇરાનને ગેલવાદગર.
 કરી રહી છે બદબખ્તી ઇરાને રાજ,
 આજે ખાક રોળાયુંછ ખુશરો તુજ તાજ.
 અરે શાહોના શાહ ઓ માલીકે જહાન,
 તું આબાદ કર માઈ શાહી ઇરાન”.

સુની ખોશરો શેરદીલને, દારાયશ શાહ
 થયો દીલથી રંજીત કરીને નેગાહ
 “ઝમાનાની ગીરદેશ પામી ઝફર
 કીધું પામાળ ઇરાન કરીને સફર
 હતા શાહી મહેલો ત્યાં તુટી દીવાર,
 થયો અરુપ અંતે શયતાનનો સવાર.
 દુખાડયું ખોઆરીમાં બહાલું ઇરાન,
 લુંટી હોશ દારાયશનો સુદ્ધીને શાન.”
 રૂડન દારાયશનું અમજયુંખી જ્યાર,
 દેખાવ દીધો સાયરસે દીલગીર લગાર.
 “ખરૂ છે દારાયસ એો ઇરાનના શાહ,
 કરૂંછ જ્યારે બહાલાં ઇરાનપે નેગાહ,
 દરદ સર સવાર થઈ સતાવે છે આજ,
 ઇરાનની મને યાદ દેવાડવા કાજ.
 અરે એ તમે મારા શાહી ગોલામ,
 પીવાડતા તમ ઇરાનના સાયરસને જામ,

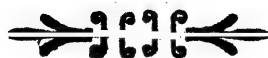
મુકી પયર ખુદ સર પોકારતાતા નામ,
 શરમથી ધરૂને જોઈ ઈરાન અંજમ.
 કોણની પાદશાહી ને કોણનો દમામ,
 બધું ખાક પડ્યું શું આવ્યું તે કામ.
 રૂઠ્યો કહેર જુઓને ઈરાન સરઝમીન,
 બની કોમ આખીર સીતમ દુખમાં લીન.”
 નોશીરવાનની આમદ થઈ બાદ ત્યાર,
 જેને પણ ખાલી કીધો દીલનો કંઈ ભાર.
 ‘ઓ ખલકતે ખાલીકઓ શહેરીયારે જહાન,
 ઓ દીનો ઇમાનના તું રખ મહેરબાન.
 બચાવ હુમ વતન વહાલા ઈરાનને,
 કરે શાહો અર્જ આજે ચઝદાનને.
 ખુશી બક્ષ રખા તું ઈરાન સરઝમીન,
 સુધાર રખ વહાલાં ઈરાનનો તું દીન.
 રચન દીન બસ એજ અર્જ કરે કયાની કોમ,
 તું જાળવજે પરવર જરથોસ્તી જોમ.”

શીરીનખાનું આવી ઉભી ત્યાર બાદ,
 મદાયનની પડતી ભેધ બની નાશાદ.
 “મદાયન ઓ સાસાનીયનોના મકાન,
 અદાલતે હાતમ શાહ નોશીરવાન.
 ફના ભેતાં તુંજને છે શીરીન લાચાર,
 ગજબ ભે થયો છે ઓ પરવરદીગાર.
 કહાં તારો શાહી દમામ ઓ ઇરાન,
 કોણે કહે વીચાયું તું થશે વીરાન.
 બન્યા લાઈલાજ સહિ બસ કુદરતની પાસ,
 હવો રાખો શહેરીઓ રબખે વીશ્વાસ.
 ગમીને ખુશીમાં ફેરવજે યા રબ,
 ખુશાલીમાં ઇરાન વીંટાલજે યા રબ.
 ઇરાન શહેનશાહતની બળવજે તું નોક,
 જરૂર કરજે દુર રબ હમારો આ શોક”.
 ગુંઠણપર પડીને નમાવીને સર,
 ખુદાયાની દરગાહપે કીધી નઝર.

બેડાયાળી શાહો શીરીનખાનું સાથ,
 આરાધનામાં લંખાવ્યા સઉ કોઈએ હાથ.
 “મોકળ પાક સરોષને દુર કર અંધકાર,
 સુની અર્જ શાહોની પરવરદીગાર.”
 બક્ષી તેમની ખાએશ તે દાદારે આજ,
 મોકલ્યો સરોષને મદાયનને કાજ.
 સરોષ પાકના જેવાં જોયાં દીદાર,
 ખુશાલી તેઓની જાણાઈ બેકીનાર.
 દોઆ દઈને શાહોને આવતાંની સાથ,
 આશીષનો લંખાવ્યોળી તેઓપે હાથ.
 સમજાવીને કહ્યુંળી ખુદાઈ ફરમાન,
 “તમારી ગુમાનીએ તોડ્યું ધરિન.
 બની અયશને વઝ દુખાડી ખુદ દીન,
 વટલાવીને નાહક ધરિન સરઝમીન.
 છે કહાં કુશતી તમની કરો આજ યાદ,
 સરોષને આરાધીને થાઓ આખાદ.

સખળ કુશતી પયગામબરીની નીશાન,
 જે લાવ્યો સરોષ પાક દાદારથી બાણ.
 જેને આજ વીંટાલી છે કુશતી કમર,
 બન્ને જહાનમાં તે થયો છે અમર.
 હુમતને હુખતને હુવરશત આજ,
 લણો દીલથી લેશે તે દાદાર દાજ.
 નમાવોળી સેજદામાં આજે તમ સર,
 કરી યાદ પરવરને પયગામબર.
 લણીને સરોષ બાજ બવેંદાં જહાન,
 માંગજો મુજથી હરદમ મુશકીલ આસાન.”
 આપી ખુશ પેગામ ને થયો ગયળ સરોષ,
 બક્ષી શાહોને તેમની ઉમીદ ને હોંશ.
 જોયા જ્યારે સરોષને દારાબે દવાર,
 “પનાહ તારી સરોષ”નો કીધો પુકાર.
 ખુશાલીથી બોલ્યો સરોષનોજ ખ્યાલ,
 કીધું દેલ ખુશનુદ થયો ખુશ-ખુશાલ.

સીધાર્યો મુલાકાતે માદરને ત્યાં,
 વધાવી લીધો આવતાં માદરે જ્યાં.
 સરોષ મલ્યા ખાખમાં ઓ માદર પ્યારી,
 કીધી સર્વે મુરાદો સફળ મારી”.
 દોઆ દઇને દોગદોએ મુકયો ખસ પ્રાણ,
 ખુશાલીમાં આવેલો જોઇ અંજમ.
 જે વાંચી વંચાવે આ કીસ્સે ઇરાન,
 ખુદ્દી તેની નીર્મળ થાય શીરોઝગર જાણ.

ધરાન વચ્ચેઝને આખેરી સલામ વખતનું કીર્તન.

ધરી નામ ઝળાંપે જહાનદારે જહાન,
રબ્બુ હું કર છું તે કીસ્સે ધરાન.
જેથી થઈ છે મશહુર નોશીરવાન ચોલાદ,
જેનાજ પુન પ્રતાપથી છે કોમ આજ આખાદ.
ચઝદેઝદનું જ્યાર રોળાયું તાજ,
ને આરખાઓએ લુંટી લીધુંખી રાજ,
થયા ચંદ કયાનીઓ કીશતી સવાર,
લઈ પાક આતપને સાથે તે વાર.
કરી શેજદો આતપના કેળલાને ઝટ,
ચુમી ખાક ધરાનની ચઢાવ્યા સઢ.
કીધી ખંદગી ને ઉચાર્યાં કલામ,
કરી ટાપુ હોરમજદને છેલ્લી સલામ.

હુતો ત્યાંખી હાજર એક મુખેદ ખાસ,
 ફેલાવવાને લક્ષ્મીની સુખંધ ચોપાસ.
 કીધા ઉંચ હાથો નમાવીને સર,
 “અરે જો હુમો પર ચો ગોલવાદગર”.
 ખેરવીને આંખ્યોથી મોતી અપાર,
 દોઆ ચાહી દીલથી તે દાદાર દરખાર.
 શરૂ કીધી માહેતમ ખુદ ઇરાન કાજ,
 “હુમારાં વતનની રખા ધરજે દાજ”.
 ઇરાન બહાલાં ઇરાન ચો માદર વતન,
 જળે તું બુદાઈ કાજ આ ખાકી બદન.
 નયાગાનોની તું બુખંદ સરઝમીન,
 જરાથોસ્તની તું ભુમી ખેતરીન..
 થઈ જેની પાક દીનથી રોશન જહાન,
 કચેં ચાદ તેના હુમારો અહેસાન.

ઉતાર તારા આશીષ ઓ યજ્ઞદાન,
 હવે તારે આસરે છે બહાલું ધરાન.
 હઝારાન સલામો હઝારાન હઝાર,
 કરે છે વીલાપ જહાન જોઈ અવતાર.
 જેના પયરપર જુકતીતી જહાન,
 આજે ખાકમાં તે રોળે છે ધરાન.
 રડે હાલ જોઈ ખુદ ફલકનો કમર,
 રહી સજ ગુરખામાં ધરાન સર.
 કરે શમ્સ માહેતમળી જોઈને હાલ,
 રડે બેશુમાર જોઈ ધરાન કંગાળ.
 ઓ સાસાની વંશનું તું આળાદ વતન,
 ખુદ તારી હુરદમ રહે લેતો જતન.
 બનાવ્યો છે આરખાએ ઉજ્જડ તું બાગ,
 બુજાવ્યો છે આજ તારો રોશન ચેરાગ.

થયો તારો શાહુખી લેરી લોહી ઠાર,
 હતી જેની કીર્તી જહાન ખે કીનાર.
 પડ્યો પડતીમાં ચઝદેઝદ શહેરીયાર,
 થયું બહાલું ધરિન તે દીનથી ખોઆર.
 ના રહી જ્યાં જશને સદેહની નીશાન,
 જ્યાં આતપ કદેહ ઉભું હતું મેઆન.
 ત્યાં પત્થરને કંકરનું બુઝ્યો મેદાન,
 કલમ શું કરે તેનું કહો આજ ખ્યાન.
 અહરીમન જેનીપર થયો છે સવાર,
 નીર્દોષોના લેવાને જીવો અપાર.
 સલામતી આતપની જોખમાઈ છે જ્યાં,
 હાંસેલ શું રહેવામાં કહોખી કે ત્યાં
 ભલે લેતો હાજર છે હુમારો જાન,
 પાક આતપના નામપેખી એ છે કુરખાન.

ઝમાનાની ગીરદેશે કીધાં લાચાર,
 હવે છે હુમારી સલામો હુઝાર.
 વસંત તુજની આજે થઇ છે ખતમ,
 શીયાળાએ તુજપે કીધો છે જખમ.
 લાચાર કે કરવી પડેછ આજ બુદ્દાઈ,
 અફસોસ કે તુટેછ હુમારી સગાઈ.
 પવનના સુસવાટાઓ તોડે છે દીલ,
 ચમકે છે તુફાનની વીજલી કાતીલ.
 ભલે તુજથી જઇશુંખી કેષો હુઝાર,
 ન ભુલશું તુને વહાલાં ધરાન જનહાર.
 સદા રાખશું દીલમાં સજીવન તું યાદ,
 કરી જાગૃત દીલમાં ને રહીશુંખી શાદ.
 ન છુટાવા દઇશુંખી અમારો પ્યાર,
 જો સરજત હશે મળશું હુઝારોવાર.

રહેશે જ્યાં સુધી પારસીઓનું બી નામ,
 ન બુલશું અમો તારી આખીર સલામ.
 અરે કીશતી ધીમે બસ ધીમે તું ચાલ,
 અરે નાવ કયાની તું ધીમેથી હાલ.
 અરે ઓ સઢા ના કુલો રહેમ કરો,
 મેળવો હમ વતનને ન બરહેમ ઠરો.
 અરે આંખ્યો જરીતો શાંતી તું ધર,
 હવે રાખ અંતે ખુદાપે સબર.
 હઝારાન સલામો હઝારાન હઝાર,
 શીરોઝગરની તુજને મોબારક આ વાર.

બુબ્બગ પીતાની પોતાના બાળકને નસીહત.

સમજ મારા પ્યારા ઓ લખ્તે જીગર,
 ન ગફલતની નીંદમાં રહેતો બેખબર.
 સદા નેક કામમાં તું જીંદગી ગુજાર,
 બદીમાં ન ધરતો કદી ધ્યાન લગાર.
 યજ્ઞ કે અમસાસપંદની બંદગી તું કર,
 સદા હિતેમના આશીષ મેળવ તુજ પર.
 ન ઓરતને કહેતો તું દીલનો કંઈ લેહ,
 કે ઉપજે જેથી તુજને કોઈ વાતે ખેદ.
 દોરવજે તું નેક રાહે ઓરતને આજ,
 શીખવજે તું ફરજંદને રાખે તુજ લાજ.
 જેથી નહી લાગે કંઈ અપમાનનો દાઘ,
 પજરાવજે તું દીલમાં દયાનીજ આગ.

ગુનાહની ગથરીમાં ન નાંખતો તું હાથ,
 સવાળ જે કરશે તેજ આવશે તું સાથ.
 સદા પાક પરવરથી બીહતો તું રહે,
 હરેકને ભલાઈના સખુનો તું કહે.
 ન કોઈ સાથે ખુરાઈ કે કળુઓ કંકાસ,
 છે પરવરની બંદગીમાંજ ધનશાનની આસ.
 હેરેમનથી હરદમ તું ચેતીને ચાલ,
 બદીથી સદા તુંજના તનને સંભાળ.
 કીનાથી આવે કોઈ લડવાને જયાર,
 મીઠાસથી હટાવજે તું નેક રાહે ત્યાર.
 હલકાં કે તોછડાંથી રહેજે તું દુર,
 બરબાદ ન કરતો તું ધજ્જત જરૂર.
 ગોસ્સાબાજથી તો દુર રહેવામાંજ સાર,
 સદા તેમની દોસ્તીથી પામશે તું હાર.
 લોભી નીચ તોખમનો યા હોય કોઈ કુર,
 ન રાખતો તું સંબંધ ચેતી ચાલ જરૂર.

તવંગરની સેજ પર ન જોતો તું માન,
 જરદાર સાથ જમવામાં મોડું અપમાન.
 શરાબ તણી સંગમાં તું જોશે હાણી,
 શરાબ પીનારાઓથી ચેતજે જ્ઞાની.
 નીચ ઓલાદના પાસે ન ઓળતો તું હાથ,
 સાંધતો ન તેવા ખુરોઓની સાથ.
 કપટીની સંગતમાં મોટી છે ભુલ,
 આપતો નહીં ધરનો ભેદ, નીવડશે સુખ.
 રહેખર રહી ગરીબનો રાખજે તું રહેમ,
 પરવરને કરજે ખુશ રાખી એજ નેમ.
 ચેતજે સુવખતમાં આવશે તેજ કામ,
 ખુરાંથી દુર રહીને દીપાવજે નામ.
 જો તુંજથી કોઈ ખુજેર્ગ યા ફાજેલ જણાય,
 તો તેને માન આપવું ઘટારત કહેવાય.
 શરમ જેને લેશ નહી, ન ઉલો રહે ત્યાં,
 વડવાઓની ઇજ્જતની ધુળધાની જ્યાં.

ખચરાતમાં હરદમ રહે તું ઉસ્તવાર,
 હરામ માલને ના ગણતો તું હથીયાર,
 હયાતી સુધી ખેટા રહેજે તું નેક,
 જાળવજે ખાનદાનનો મોલોને ટેક.
 હાજતમંદની હાજત તું તાળતો રહેજે,
 ન ધકકો દઈ હાંકી તું કાઢવા કહેજે.
 અંદાજમાં જો સમજે શોભા કોઈ નાંર,
 રહી તેની પડખે ખુશ કરજે દાદાર.
 દાનાવનેજ તું ખેટીનું આપજેખી દાન,
 જેનાજ ફરજંદથી ખર આવશે અરમાન.
 નેકીને વાવજે તું પામશે તેમ નેક,
 ન કાંડાના ઝાડે તું શેરડી જો છેક.
 ઉમરમાં ખેટો તુંજ આવેખી જ્યાર,
 નીશાળમાં મોકલજે કેળવવા ત્યાર.
 એલમથી અંધારો પરદો કર દુર,
 ને શીખવ કે વાણી કંઈ ખોલે ચતુર.

સુખન નેક સમજવાને ખુલ્લા કર કાન,
 રાસ્તીની વાતમાં ન કંઈ વાતની તાણ.
 ન ઉમર પર જીવવાનું કરતો રહે માપ,
 કરણી કર રૂડી નેક રસ્તો તું કાપ.
 હસ્તાંની સંગતમાં કરતો નહી ધીલ
 ખીલશે બાગ મીશાળે તુંજનું ત્યાં દીલ.
 બદ ચલણુ ઓરતથી આંખ્યો કર બંધ,
 શીખતો નહી તેણીના ફરેબને ફંદ.
 જર હોયબી તુજપાસ, છે મોર સમાન,
 ઝાડ એકથી બીજા પર ઉડનાર તે માન.
 ન કર તું વીશ્વાસ નીજ દૌલત પર,
 પાંખો છે પૈસાને ન એક તેનું ઘર.
 નેકોની મીજલસમાં મેળવજે જ્ઞાન
 એમાંજ છે શોભાને એમાંજ છે શાન.
 બામદાદે બીદાર થઈ લેજે રબ નામ,
 જેથી સફળ તુંજનું બેજે બસ કામ.

ખુરશીદ સમ બનજો તુંજ ખુલદ બખ્ત,
 દુર થજો જેથી હોય ખુરૂં થા સખ્ત.
 હમેશ નીજ અખાનને રાખજો તું પાક,
 કે હરેમન જળે થઈ ફોજખમાં ખાક.
 ઘોરીમાં ચક્કર ખાઈ કરતો નહી ભુલ,
 દેવોના કામ પર તું નાખજો બસ ધુળ.
 ખાણુશે જે કુવો તે પોતેજ પડનાર,
 માનજે એમ નક્કી નહી લાલ કંઈ જોનાર.
 દાનાઈના મોતીની પરોવીછ માળ,
 ફીરોઝગર ઈચ્છે છે ફતેહ આપ્યે સાલ.

સાસરે જતી દીકરીઓને તેના
પીતાશ્રીની આશીર્વાદરૂપી
શીખામણો.

ખ્યારી બેટી,

તારી માતાએ તને અનેક કીસમના
લાડ લડાવી ઘણીક મુશકેલી વેડી આજે
તને ઉંચા દરજ્જેની પગડી ઉપર લાવી
મેલી છે. એ વેળાએ તને ઘણીક શીખા-
મણોનો વારસો તારી માતા તરફથી મળ્યો
છે, પણ જ્યારે તું ગરીબડા પીતાશ્રીના
આશીર્વાદ માટે તારા લગનના મુખારક
દીવસે હાથ બેડી ઉભી રહી છે, તો
મારી તર્ફનાખી સો સોનેરી સુખનોનો
વારસો હું તને અપર્ણ કરું છું.

(૧) સાસરીયાંની પગડીનું પહેલું પગથીયું ચઢતાં તારે એમ વીચારવાનું છે કે એ સીડી પારકી છે, અને તારા માતાપીતાની નથી.

(૨) જે પારકી સીડી ઉપર તું ચઢી છે તે પારકી સીડીએ તું પુંજતી રહે એવી વળણુ ધીમે ધીમે અખત્યાર કરવામાંજ તું સંસારમાં સંપુર્ણ સુખ જોઈ શકશે.

(૩) આશીર્વાદની ક્રીયા ખત્મ થતાં માતાને ગળે વળગતાં તારી ચમકતી ચશ્મોમાંથી આંસુઓના મોતીઓ વેરણુ ખેરણુ કરતી ના, પણ એ મુખારક પ્રસંગે હસ્તે મુખડે તારા માત પીતાની કર જોડી રજા માંગજે કે “મારા મુરંખી માતા પીતા, તમારા ચરણે તમારી બેઠી આવી

છે. મુખારક આશીષો આપી મને સસરે
વીદાય કરો, કે માફ લવીધ્ય મુખમાં
જાય. ”

(૪) સાસરાંની પગડી ઉપર પગ મુક-
તાંજ પહેલે મનથી ‘યથા’ની યાદ લેજે,
અને પછીજ હુસ્તે મુખડે તારા ઘણીની
સાથે જમણો પગ સાસરીયાં ઘરના ઉંખરે
મુકી પારકાં ઉંખરને પવીત્ર કરજે.

(૫) સાસુ, સસરા, નરણુ, દેરાણી,
જેઠાણી સર્વ એ દીને તારી આસપાસ
લેગાં થશે માટે ખુબ વીચારીને તેઓ
સાથે વાતચીત કરજે.

(૬) કોઈને પણ નારાજ થવાને કારણ
મળે એવું કશુંજ બોલતી ના.

(૭) બધાં સાથે મન મુકીને વાતચીત
કરજે.

(૮) સાસુજીને લગનને દીવસથી માયજી તથા સસરાજીને બાવાજી ના માનભર્યા શબ્દોથી બોલાવજે.

(૯) નરણો અને દેરાણી જેઠાણીને તારી નાની મોટી બહેન સમાનજ લેખજે, અને કામ પડવે કાગજપત્ર લખતી વેળાએ પણ “વહાલી બહેન” થીજ શરૂ કરજે.

(૧૦) ધણી તે તારા સરનું તાજ છે, તારા સંસારની શોભા છે, તારા હાથનો શણગાર છે, તારા સુખની નાવ છે, માટે સ્નેહ સરીતામાં તારી કીશતીને સલામત કીનારે દોરવવા ચાહતી હોય તો તારા ધણીને સુખી અને સદા ખુશીજ કરજે.

(૧૧) “મારા માતાજી પીતાજીને તમે ખુશી કરશો તોજ હું પણ તમોને ખુશી

કરશ” એવું એવકુશીભયું મહેણું કદી
પણ તારાં ધણી તર્ક ફેંકતી ના. એ ક્રીસ-
મનું બોલવું બેચ્છદળ, ઉછાછળી, છકેલ,
અલણ, અને કમચઝલ દુકતીને છાજે છે.

(૧૨) સંસારમાં ધણીને ખુદાતાઅલાએ
પોતાની પંકતીનોજ ગણ્યો છે, માટે તેને
રાજી રાખવું એ ખુદાને રાજી રાખવા
બરાબર છે એમ સમજજે.

(૧૩) જો ધણી પ્રત્યેની ફર્જમાં તું
પછાત પડતી જણાશે તો તારો સંસાર
ધુળ સમાન સમજજે.

(૧૪) ધણીની મરજી ઉપ્રાંત કોઇ પણ
ક્રીસમનું પગલું ભરવા તઈયાર થાય તો
તેમાં તારી નક્કી હાણી, નુકશાની માનજે.

(૧૫) જરાક ને તારી ગફલતી થઇ હોય તો ખુદલાં દીલથી તારા ખાવીંદ પાસે માપ્રી ચાહુને કે “મારા સરના તાજ મને માફ કરો.” ધણી પાસે માપ્રી ચાહુવી એ ખુદા પાસે માપ્રી ચાહુવા જરાબર છે.

(૧૬) ધણી ને આખો દીવસનું સખ્ત વહીતરું કરી સાંજ સમયે થાકેલો પરાકેલો ઘરે પધારે, તો તે વેળાએ તેને રીઝવવાને તારેથી બનતું કરજે. અગરનો તે તરસ્યો હોય તો તુર્તજ ચાહ કાફી તેની સેવા અર્થે હાજર કરજે.

(૧૭) કદી પણ ધણી તર્ફ બેઠરકાર બનતી ના, ચા ધણીને સામા જવાબો આપતી ના. ખાવીંદ તર્ફ ઝખાં ચલાવવી એના કરતાં જીભના ટુકડા કરી કુતરાંને ખવાડવું લાખો હીસ્સે બહેતર સમજજે.

(૧૮) કદાપી કામની જંજળને સખએ ધણીજીનો સ્વભાવ ખીગડી જાય તો તેને સાચવી લેવાનું કામ તારું સમજજે. મર્દની મટોડી ઓરતની આજેજી આગળ ફાવી શકતી નથી, એમ રૂમાલે ગાંઠ વાળીજ રાખજે.

(૧૯) કદી પણ ધણીને માથે જંજળ હોરતી ના, કેમજે ધણી કામ કરે અને તું સાહેબી કરે એ ખુદા વાજખી નથીજ.

(૨૦) કદાપી તારો ધણી બોચીયું હોય તો તારી ફર્જ છે કે તેને તપાસી લેવો. ધણીને ગરીબ સમજીને તેને વધુ દબાવવો એ મતલબી અને કર્પીણુજ ઓરતનું કામ છે.

(૨૧) જો ધણી ખુરો અને બદચલણ હોય અને જીવન પાડતો હોય તો શાંતીથી સહન કરી તેને સુધારવાની વેર્તાણ કરજો. કેમજે:-

‘ભરથાર હોય ભુડો ભલે રાખવું નારી હાથ,
ભુંડોખી રૂડો બને જો ભીડે નારી બાથ.’

(૨૨) અગરજો ધણી દારૂડીયો હોય અને દારૂમાંજ પોતાની અને પોતાની કુટુંબની પાયમાલી કરતો હોય તો તેને તેવા માર્ગથી બચાવવો એ તેની બર્ધરીની આર્ધન કર્જ છે એમ સમજજો.

(૨૩) ધણીજીએ જરાક મ્યુઝીક કરવા કહ્યું હોય યાતો ગાવા વળતવા હુકમ કીધો હોય તો જરાખી અકડતી ના. પહેલીજ ટકે હાથમાનું કામ પડતું મેળી તેને રીઝવવાને વહેલી વહેલી દોડી જજો.

(૨૪) કદાપી ધણીજીના ખીસામાં ખરકતની કોટાઈ હોય તો પગ જોઈનેજ પાંથરાણું તાણુજે, અને જરાક જરાકમાં નાકનું ટીચકુ ચઢાવી “હુતો મારે મહીરે જાઉ” કરી દોડી જતી ના.

(૨૫) માખાપે મોટે ખાંચરેનું ઘર શોધીને પરણાવી હોય અને સાસુ સસરા જરાકે અસહી વીચારના હોય તથા ધણીમાં જોઈતાં મીઠાંના વાખા હોય તો પું દઈને થેકડી કરી તારી કેળવણી ઉપર કુગરાતી ના. ખરી કેળવણી વડાંઓને માન આપવામાંજ સમાએલી છે એમ જાણુજે.

(૨૬) ધણીજીને વા પર વખાતા નાખી, જ્યાં ગયાં ત્યાં પારકી કોમના શખ્સો સાથે

ડેન્સીંગ અને ગાયણો કરવા મંડી જતી ના. એ ફેશન નથી પણ કુધારો છે, સત્યાનાશીની પાંતી છે, એ કાન ચીમટી રાખજે.

(૨૭) ધણીરાજ તે માહુરાજ અને પુતરાજ તે ભુતરાજ એ નક્કીજ માનજે. ધણી સમાન દુનીયામાં શણુગાર યા સુખ નથી, માટે એક સ્ત્રીએ પોતાનો સંસાર સુખી કરવાને પોતાના પતી તર્ફ લક્તીલાવ દેખાડવો લાજમ છે.

(૨૮) ધણી ગમે એવો ખુરો હોય, પાખંડી ખીર હોય, અનીતીનો અમીર હોય પણ તું તારી ફર્જ બજાવવામાં પાછળ હુઠતી ના. ખુદા તારી બંદગી અને સખુરીનો બદલો ચંદરોજમાં વાળી આપશે.

(૨૯) નરણો જાડુ અને છુમંતર કરી
 તારા સુખમાં ધુળ છાંટવા માંગતી હોય,
 અને પ્રાહમણ જોશીના ઘરે ફરી ફરીને
 રૂપીયાની થેલીઓ આપી, તને ધણીથી
 જુદી કરવાની તજવીજ કરે, તો પણ તારું
 અંતકરણ આયના પેરે સાફ રાખજે. ખુદા
 પુરાઈનો બદલો લલાઈથીજ આપવાને
 ફરમાવે છે, માટે સજા કરવાનું પાક ખુદા
 ઉપર સોંપી દેજે. દાસ કબીર કહે છે કે,

જે તોકો કાંટા ખુએ, તોકો તું દે કુલ,
 તોકો કુલપે કુલ હય, વાંકો કાંટા સુળ !

યાને જે કોઈ તારા માર્ગમાં કાંટા
 ફેંકતો હોય તો પણ તું તેના માર્ગમાં
 કુલોની સુગંધ વેરવીખેર કરજે, કેમજે
 કાંટાનું ખીછાનું કરનાર કાંટા ઉપરજ
 સુનાર છે, એ નીશંક માનજે.

(૩૦) રોજ તારી જંદગીમાં તારા ધણીની તંદરોસ્તી અને રોજ ચાહજે, કેમજે એથીજ તારા કીસમતની ખારી ખુલનાર છે.

(૩૧) માખાપ જંદગી ભરે પુગવાના નથી, એ ભુલતી ના.

(૩૨) બાવાજી સરકાર દરબારમાં મોટું માન પાન પામેલા હોય તેથી ધણીને અને સાસુ સસરાને મહેણાં મારી દબાવાની કોશેષ કરતી નહીં, યા જરા તલમાં તરુ ઓછું પડે તો બાવાજીને બોલાવવાની શર્મભરી શેખી કરતી ના. છોકરીના માત પીતાની ફર્જ છે કે હુમેશાં તેણીને સારી શીખામણ આપવી, અને તેજ ફર્જ હું તારા પીતાશ્રી દાખલ આજે અદા કરું છું.

(૩૩) માળાપને ઘરે જોય જતલરોથી
સાહેબી ચલાવી હોય તેથી સાસુ સસરાંને
ઘરે પણ કુલીયું ઉંચકતાં “એ! કુ!” કરી
સુધાઈ ઉઠતી ના. એમ કરવાથી તારી
માતાને તું હુસીમાં લાવવા ઉપ્રાંત તારાં
ખાનદાનનું નામ કલંકિત બનાવશે.

(૩૪) બાવાજીને ઘરે જોએ જોએ ખરચ-
વાના રૂપીઆ મળ્યા હોય, અને ગરીબડા
ઘણીને ત્યાં તેવી સવા પહોરની પાઢશાહી
ચાલી શકતી નહી હોય તેથી હરગીઝ
મનમાં એાછું લાવતી ના. બધાજ દીવસો
સોનાની થાળમાં ભોજન કરવાના આવતા
નથી.

(૩૫) કરકસરને તારી બહેનપણી બના-
વજે, કેમજે સંસાર સાગર તરી જવા
માટે કરકસર એક ઉમદા સાધન છે.

(૩૬) “હું તો મારે મહીરે કાફીનું કપ વટીક નહીં બનાવતી’તી. મારો મેસ્તાઉ બધું ટેબલ ઉપર લાવીને મુકતોતો” એવી હલકાઈ કદી પણ દેખાડતી ના. એમાં તારી કીંમત અંકાઈ જશે. સાસુનો પડતો બોલ ઉપાડી લઈ “માયજી તમો આશાયેશ લેઓ, હું તરકારી સમારીશ” કરી સાસુજીનું કામ ઉલટ સાથે ઉપાડી લેજે. તેમાંજ તારી ઉપર કુલ ગુંઠાશે.

(૩૭) સાસુ કમજાત હોય અને તારી ગમે એવી લલાઈ છતાં પણ તને બેદરકાર નક્કરી અને આખે હાડકાંની ઓળખાવતી હોય. છતાં તુ તેથી કંઈ પણ માફ માનતી ના, કેમજે સાસુને તેની ખુરી રીતભાતને આયદે પશ્ચાતાપ કરવો પડશે.

(૩૮) જેટલું દુખ તારી ઉપર આવી પડે તેટલું મુગે મોઢે સહન કરજે. સો દીવસ સાસુના તો એક દીવસ વહુનો નક્કીજ આવશે.

(૩૯) સાસુજી ખીજી વહુઓ તર્ક વધુ ઓવરઘ જતી હોય અને તારી તર્ક સદા પીઠ-જ ફેરવેલી રાખે તો તેથી તારે નાસીપાસ થવાનું નથી. પૈસાવાળી વહુઓ તર્ક કુદરતી સાસુનું જીગર લલચાય એ સંભવીત છે, પણ તેથી તારે કંઈ ખાસ ઓછું લાવવું નહી તારે તો એવા વખતે ધણીની સેવા ખરા મનથી એવી રીતે બજાવી આસપાસનાઓને દેખાડી આપવું કે તું ખરેખરી વફાદાર અને પતીવ્રત સ્ત્રી છે. દુનીયાની જીલલીનો તું શીકાર ભલે થાય પણ ખુદાની લાકડીનો કદી પણ શીકાર બનતી ના.

(૪૦) માખાપની મોહતાઈ એ તારી
 મોહતાઈ છે એમ માનતી ના. મોહતાઈ
 ગરીબોનું તારણ કરવામાં, લાચારોના
 કષ્ટ કાપવામાં, ભુખ્યાઓની ભુખ ભાંજ-
 વામાં, ખ્યાસાઓની ખ્યાસ છીનવવામાં
 મુકલેસોના અંગ કફનથી ધાંકવામાં,
 ઝળાંમાં હુમેશા મીઠાસ ભરી રાખવામાં,
 ખચ્યાં સાથે પણ નર્મતાથી વાત કરવામાં,
 હરેક વખતે સખુરી હાંસેલ કરવામાં, રાસ્તી,
 અશોઈ અને પવીત્રાઈને વળગી રહેવામાં,
 પાક ખુદાની હરદમ સીતાયશ કરવામાં
 નીંદાથી દુર રહેવામાં, ધણી વહાલાઓ
 તર્ફની ફર્જનું કર્જ શીટાડવામાં, અને
 વડાંઓને માન આપવામાંજ સમાયલી
 સમજજે.

(૪૧) જરાજરામાં તકદીરનો દોષ
કાઢતી ના, પણ કસુર તારો પોતાનો છે
એમ સમજી ફરીફરીને તે ભુલ સુધારવાની
કોશિષ કરજે.

(૪૨) કોઈ પણ ચીજનો ઘણો શોખ
રાખતી ના. હૃદમાં ખાવા પીવાનું રાખજે
તથા પહેરવા ઓઢવામાં પણ તારા ખાનદાન
અને ધણીનું નામ જળવાયલું રહે એવાજ
પોશાકો પસંદ કરતી રહેજે. “પેલીએ
પેલેસકેપ પહેડયો તેથી હુંબી લેવા દોડી
બહા” એવું દીલ હરગીઝ દેખાડતી ના.
ઘણાજ લપકા ભર્યાં પોશાક પહેડી બહાર
ફરવા નીકળ્યાં તેમાં વડાઈ સમાઈ નથી.
એક પરણેલી સ્ત્રીએ પોતાના ધણીની નમ્ર-
રમાં પોતાની આંકણી કરવાની છે. ભલેને

દુનીયા તેણીને ગમે એવી પણ ફાંકડી લેખતી હોય, પણ જ્યાં સુધી ખાવીંદને મોઢથી તેણી ફાંકડી કહેવાઈ નથી ત્યાં સુધી તેણી ફાંકડી નથીજ એ સત્ય માનજે.

(૪૩) અગરજો દાળમાં કેટલું મીઠું નાખવું યા ઘઉંની રોટલી કેમ બનાવવી તે માયજીએ નહી શીખવ્યું હોય તો તેથી તું શર્માઈને બેસી રહેતી ના, પણ સાસુ નરણોની પુંઠ પકડી બધું શીખી લેજે, કે જેથી ભવીષ્યમાં કદાપી દુર દેશાવર જવાનો વખત આવે તો તું તારો સંસાર નીલાવી શકે.

(૪૪) ઘણીક બાઈ સાહેબો માફક આઈતાં હોટેલોના લોણાં આવે તે ઉપર કુદી પડવાને હરગીઝ મજાહ માનતી ના.

હોટેલની સો વાણી અને ઘરની એકજ વાણી તુને સંતોષ આપશે. ઘર જેવી સગવડ કદી પણ હોટેલમાં મળનાર નથી એ રૂમાલે ગાંઠ વાળી રાખજે.

(૪૫) ઘણીક સહીઓતું મેજરૂં પસંદ કરતી ના તથા તેઓનાં કહેવાં ઉપર પણ કાન દેતી ના. દુનીયાને મોઢે કાંઈ તાણું હોતું નથી. જેને જે કાવે તે કહે, પણ તેથી એમ નથી થડતું કે તારે બધું ખરૂંજ માની લેવું. સમજજે સો નું પણ કરજે મનને ગમતું. મન ઉપરનો કાળુ હરગીઝ ખોહતી ના. મન એ મોટી ચીઝ છે. મનને કેમ મનાવી લેવું એ તારા હાથમાં છે. દુનીયામાં જેણે મનને વશ કીધું છે તેજ ખરૂં સુખી ઇનશાન છે.

(૪૬) ઘડીઘડી મેળાવડાઓમાં કુડી પડવાને ઉલટ દેખાડતી ના. જાહેર મેળાવડાઓ બધાજ નીતી ભક્તિના પાઠો શીખવતા નથી. કેટલાક મેળાવડાઓ ખાલી પેટનો ખાડો પુરવા થકી ઉભા કરવામાં આવે છે, કેટલાક મેળાવડો નામ કમાવાની મતલબથી થાય છે, જ્યારે સઉથી મોટો મેળાવડો તારા ધણી બહાલાંઓનો સમજજે. તેમાંજ તારી સર્વ ખુશાલી અને આખાદી લેખજે.

(૪૭) નાદાન દુકતોઓની બેવકુશી ભરી વાતો ઉપર હુરગીઝ ધ્યાન આપતી ના, હુમેશાં તેઓને તોડી પાડવાની કોશિષ કરજે, તથા સારોજ શીખામણોના પાઠો તેઓને સમજાવતી રહેજે, જેથી તું પાક

દાદાર અહુરમઝદ અને તેને મોકલેલા
માહાન પયગામબર અશો જરથોસ્તને
પણ ખુશી કરી શકશે.

(૪૮) ફેશનના નામ ઉપર હુમેશⁱ
પુરોજ મુકજે, તથા જે લોકો ફેશનની ડાહી
વાતો કરે તેઓથી સો ગાઉ દુરજ નાહસજે.
ફેશને લાખો ઘરની પાયમાલી કીધી છે.
દુનીયાની સ્ત્રીઓને અનીતીની પગડીને
નમન કરતાં શીખાવ્યું છે, કાફનનો ખઝાનો
હુટાવ્યો છે, પાદશાહોની પાદશાહી ઉપર
તોપનો મારો ચલાવ્યો છે માટે એવી
દગાખોર ફેશનને બેધારી તલવાર સમજજે
અને કદીપણ તેનો શીકાર બનતી ના.

(૪૯) સાદાઈને તારો સાથી બનાવજે.
સાદાઈના સદગુણમાંજ તું સદા દીપતી
રહેજે.

(૫૦) તારો સણુગાર સદા સોહાસણુ રહેજો.

(૫૧) નીતીને સદા તારો ચાર બનાવજો. નેકીને સદા સલાહકાર બનાવજો.

(૫૨) ખુદા શીવાય કોઈની ઉપર ભરોસો કરતી ના.

(૫૩) કોઈને પણ દીલનો ભેદ આપતી ના. ભેદ આપવાથી જીંદગીને વખાળ પહોંચશે.

(૫૪) કાચા કાનની કદીપણુ બની ઘણીને બદનામ કરતી ના. કાચા કાનની ખરાબી એ કહેતી યાદ રાખજો.

(૫૫) જેઓ ઘણીજ મીઠી વાતો કરતાં હોય તેઓથી હરદમ દુર રહેજો. મીઠાસ એ કોઈ વાર ઝેરનું પડ હોય છે.

(૫૬) નીંદા ખોરો તારા ઘણી માટે ગમે
એવા પણ તારા કાનો લાંબેરે તો તેથી અંબઈ
જઈ તારા સુખનું સત્યાનાસ વાળતી ના.
અધુરો ઘડો હુમેશા ઘણો છલકાય છે એ
ભુલતી નહી.

(૫૭) ઘણા સેંટ લવંડરનો શોખ
રાખતી ના, કેમજે તેમાં સ્પીરીટ રહેવાથી
ચામડીનો ખગાડો કરે છે, તેમજ આંખોનું
નુર પણ કમતી કરે છે.

(૫૮) ખાલોમાં ભરવા ઘણાજ ઉંચા
પરફ્યુમ્ડ ઓઈલનો ખપ રાખતી નહી,
કેમજે જેટલાં પરફ્યુમ્ડ ઓઈલ ઉંચા
હોય છે તેટલાં તે ખાલની ખુબસુરતીની
ખરાખી લાવનાર નીવડે છે.

(૫૯) દાંતોને હુમેશાં સાફ રાખવાની
કાળજી રાખજે કે જેથી કોઈ પણ પ્રકારના
જંતુ તેમાં પ્રવેશ કરી દાંતોની ખુબસુર-

તીમાં સડો પેવશ કરે નહી, તથા મોઢુ
 વાસ મારે નહી. હુમેશાં દાંતોની જતણ
 લેવા માટે ખાધા પછીથી તુર્તજ ગરમ
 ચા થંડા પાણીના કોગળા કરવા અને અને
 તો કોઈ પણ જાતના દાંતના મંજન ચા
 તુથ પેસ્ટથી દાંતો સાફ રાખવા. દાંતો એ
 મોઢાંનો ખરો શણુગાર છે. જેના મોઢાંની
 દાખડીમાં દાડમની કળી પેરે દાંતો ચલકે
 છે તે ખરીજ નસીબદાર સ્ત્રી સમજવી.

(૬૦) આંગળાંના નખો વધારવાં નહી,
 પણ દર પખવાડીયે તેની જડ એક સરખી
 કાપતાં આંગળાંની રોનકમાં વધારે થશે
 લાંબાં નખો એ શયતાનીયતની નીશાની
 છે. જરથોસ્તી ધર્મ પ્રમાણે નશો છે, અને
 એ નશાને હુમેશાં શરીરથી દુર રાખવાની
 સ્ત્રી પુરૂષની ફર્જ છે. વળી દરરોજ નખ

સાફ કરવાના પ્રશ વતી નખોનો મેળ કાઢી નાખવો, જેથી હાથ સાફ અને વધુ સુંદર દેખાશે.

(૬૧) કોઈ પણ રીતે બાલોને એવા હોરવા નહીં યા બાલના લચ્છાને એવી રીતે “કોમ્બ” કરવા નહીં કે જેથી કોઈને પણ બોલવાનું કારણ મળે પફ કાઢ્યાથી યા પશ્ચીમની પોરીઓ માફક અને ઉપર લટકતા બાલના ગુચ્છા દેખાડવાથી ખુબસુરતી વધતી નથી.

(૬૨) કદી પણ હોઠોને લાલ રંગવા નહીં. હોઠો ઉપર રંગ લગાડવાથી હોઠોની ખુબસુરતી ઉપર કલંક લાગે છે. પાનની પટ્ટી બાઈ મોઢું લાલ કરવું એક સ્ત્રીના દરબજાને હલકું લગાડવા જેવું છે, માટે એ અવગુણથી હુમેશાં દુરજ રહેવું.

(૬૩) કમરે તાઈટ પટાઓ બાંધવા નહી, કેમજે તેમ થવાથી કોમળ શરીરની અંદરના ભાગોમાં બીગાડો થાય છે. ભવિષ્યની માતા એવી કીસમના પટાઓને લીધે પોતાની ભવિષ્યની ઓલાદનું જાણી બુજીને બુન કરે છે. દાકતરો વટીક એ કમરે પટા બાંધવાની રીતી તર્ક ધીક્કારથી જોતા રહ્યા છે. જુવાન સ્ત્રીઓએ એ બદીથી હરદમ દુર રહેવું.

(૬૪) અંગ ઉપર કોરસેટ યા સાંકડા બ્લાઉઝો પહેરવા નહીં કેમજે તેથી શરીરની કુદરતી બુબસુરતી કરમાઈ શરીર બેડોળ બને છે.

(૬૫) ઘણીજ ઉંચી એડીના બુટોમાં શોભા સમજતી નાં, કેમજે ઉંચી એડીના

બુટો આંખોનું તેજ ઝાંખુ કરવા સાથે કોઈ દીવસ પગની પાટલીના પણ ટુકડા કરાવે છે, માટે બુટોની પસંદગીમાં મધ્યમ સરનીજ હીલ પસંદ કરજે. જ્યારે શ્રીમંત હાલતમાં હોય ત્યારે તો બંને તેટલી બેઠી એડીનાજ બુટો યા સ્લીપર પહેરજે કે જેથી તારા શરીર ઉપર, કોઈ પણ જાતનો ભાર લાગે નહીં.

(૬૬) મદમની દુકતીઓ માફક તારા હાથોની બાબુ ઉપર જાડાં સોનાના યા કચકડાંના કડાંઓ પહેરતી ના. તેમ થવાથી તું દુનીયાની નજરમાં હલકી પડશે. તારા માત ખીતાને અને તારા ધણીને કલંક લગાડશે, તને દુનીયાને તારો ઠઠેરો દેખાડવાનો નથી, પણ ધણીમાંજ તારી દુનીયા સમાએલી છે એમ તારે સમજવાનું છે. જે

સ્ત્રી પોતાના ભરથારમાંજ બહેશ્ત ને દોજ-
બનો ઝળકતો આયનો જોઈ લે છે તેજ સ્ત્રી
સ્ત્રીના મુખારક નામને લાયક છે, પણ જે
સ્ત્રી ઉછાછળાપણામાં અપમાન ભર્યા શબ્દો
અને ખાવીંદને તાણા તપલાથી વીંધી નાખ-
વામાં અને તેને જરા જરામાં કાન પકડી ઉઠ
બેસ કરાવવામાં પોતાનું ખર્ચું સુખ સમજે
છે તે સ્ત્રી સદાની દુખી અને કોઈના પણ
આસરા વીનાની છે એમ સમજવું.

(૬૭) ભરથાર વીના એક પણ પરણે-
તરનો છુટકારો નથીજ. જેમ ગુલાબના
કરમાવા સાથેજ તેની સુગંધ પણ કરમાય
છે તેમ ભરથારના આ જહાનથી ગુજર
પામવા સાથેજ સ્ત્રીની જીવાની અને ખુબ-
સુરતી પણ ગુજર પામે છે.

(૬૮) જ્યાં પણ જાય ત્યાં આંખ ઉઘાડી રાખજે, અને કાનના પદ્ધતિ કાટ ખાઈ ગયેલાં હોય એવોજ દેખાવ દેજે. પારકી પંચાતી માથે હોરી લેવામાં કદી પણ મજાહ માનતી ના. એ સદગુણ નથી પણ દુર્ગુણ છે.

(૬૯) જરાક હાથ પગ દુખે તેટલામાં દાકતરોને ખોલાવા વીહલી પડી જતી ના. પણ બનતાં સુધી સાસુ નરણોને પુછીને ઘરઘતું ઇલાજે કરી લેજે. તથા ખાંડી, રમ, વાયવરણ, સુંઠ, તીખાં મરી, સાકર, ચાહ, કાશી, કુડનો એ હુમેશાં તારા ઘરમાં રાખીજ મેલજે. એ વાણાઓનું હુમેશાં કામ પડે છે. જેમ બને તેમ કરકસરથી કામ ચલાવશે તો ધણીજીના ટુંક પગારમાં તું ઘરને સુખી અને સાલેસ બનાવી શકશે.

(૭૦) રોજના પાઈ પુડીંગની શોકીન રેહતી ના તેમજ લાલાજીની પુરી તથા તીખી ચટણીઓ ઉપર તારી નજર દોડાવતી ના. ઘરના એક વાણીના ગોસ ઉપર સંતોષ અને સખુરી રાખજે. તીખાસ એ લોહી બાળી નાખી ઘણા જાતના રોગો પેદા કરે છે. ઘણા મીઠાસથી કરમ થાય છે, તથા ઘણા ફીકાસ કબજાયાત તથા અજીરણ વધારે છે, માટે ખોરાક સહેજ સખારોજ લેજે. તેમાંજ તારા મોઢેનો પટ જળવાશે. બનતાં સુધી ચરબી તેલની ચીજોથી દુરજ રહેજે, તેમજ ઘણા ધીની વાણીઓ ઉપરથી હાથ ઉઠાવજે, કેમજે તેથી ચરબી શરીરમાં વધી છેવટે વાયુ ભર્યું શરીર કરી મેલે છે, અને કોઈ વેળાએ સંધીવા, તથા જલંદર જેવી ખીમારીના શીકાર બનાવી દે છે.

(૭૧) અઠવાડીયામાં બને તો ચાર દીવસ કઠોર જરૂરજ રંધાવજે, કઠોર બહુજ પુષ્ટીકારક ખોરાક છે.

(૭૨) શરીરને સરદી નહી લાગે તે માટે હમેશાં કાંઈ પણ જાતનું ગરમ વસ્ત્ર આંગ ઉપર રાખજે તથા બને ત્યાં સુધી દેહને તપાસી ધણીને દવા દાડના ખર્ચમાં ઉતારવાથી ચોંકતી રહેજે.

(૭૩) ધણીજીનો પગાર થાય એટલે લાલ વાવટો ઉડારવાની હોંશ રાખતી ના, પણ આખો મહીનો એજ પગાર ઉપર ગળડાવવાનો છે તે નક્કી વીચારજે.

(૭૪) શહીમીટીઓ વાલકેશ્વરની વાઘણ કે મલખાર હીલની માંજર હોય તો તેથી તેઓની પુંઠે ઘસડાવા તું ઘોભી તલાવ કે

કોટથી “પાવરા પોઈસ” કરતીના પાણુ
 “મને માફ ધોલીતલાવજ મુખારક” એમ
 જ્યારે પાણુ પુછવામાં આવે ત્યારે જવાબ
 દેજે. એમાંજ તારી હીંમતની કીંમત છે.

(૭૫) નાટકશાળાઓમાં જવાનો શોખ
 થાય તો ખાસ કરીને ચારકેસ્ટ્રામાંજ
 જવાનો અલખરો રાખતીના, પાણુ ડરેશ
 સરકલ પરજ જો ધણીજીનું ખીસું શુકાના
 કરવા ફરમાવતું હોય તો તેથીજ બસ
 સંતોષ માની લેજે. ડરેશ સરકલમાં બેસ-
 વાથી નીચાં માળાપના બની જતાં નથી
 એ નક્કી માનજે.

(૭૬) કોઈને પાણુ મોહુલાવતાં તીર
 ટકોરાંથી વીંધી નાખતી ના. બીજને અપ-
 માન કરવામાં તું પોતાને અપમાન કરે
 છે એમ માનજે.

(૭૭) સસરા અને સાસુને હરગીઝ સામા જવાળ આપતી નહી, યા તેઓને “ગામડીયા બોચ, મંગાવી ખુરશીને લઈ ગયાં કેચ” યા “બોડીયાં ખાપરીયાં” જેવો એલકાળ આપી તેઓના જીગર રંજીદા કરતી નહી. સાસુ સસરાને કીધેલું અપમાન તે તારા માળાપને અપમાન કીધા બરાબર છે એ ખુબ ધ્યાનમાં રાખજે.

(૭૮) આજનું કામ કાલ ઉપર પડતું રાખતી ના, કેમજે કાલનો ભરોસો નથી. આ કાયા એટલી તો પાંપણી અને પલમાં મલતાઈ જાય એવી છે કે તેનો ઘડીનો ભરોસો કરવો મીઠ્યા છે, માટે જે કરવું હાય તે ભવ સફળ ઉતારવા થકી આજેજ રી લેજે.

(૭૬) તારા ધરમાં મદદનો દસ્ત લેવા થકી કોઈ પણ હુમદીન અર્જ પુકારતો આવે તો તેને હડધુત કરી હાંકી કાઢતી ના, પણ દીલસોજ દેખાડી તેના કહેવા ઉપર તારા કાન દેજે તથા બને ત્યાં સુધી તેને ભરેલે હાથેજ પાછો મોકલજે જેથી જગમાં તારૂં નામ અમર રહી જશે.

(૮૦) મોઢથી જે બોલ બોલી હોય તે પાછો ખેંચી લેતી નહી, તેમાં તારૂં નામ ખરાબ થશે, પણ વચનને વળગી રહેજે તેમાં ખુદાતાઅલા ખુશ થશે.

(૮૧) જ્યારે પણ અસહ્ય દુખ આવી પડે ત્યારે તુર્તજ બંદગી કરવા બેસી જજે; અને એક ચીતે મન ઉપર કાબુ રાખી ખુદ યાદમાં લીન બની જજે તેથી તારી ઉપર આકૃતના વાદળો વીટતાં અટકશે, અને તારી મુશકેલી આશાન થશે.

(૮૨) પીરની દરગાહે કુલોની જાલી નખાવવી, યા દર અઠવાડીયે રોજ ભરાવવા યા હરમાનને તેલ ચઢાવવું કે તાબુત નીચે થંડા પાણીના હાંડા ધોળાવવા જેવા ગલીચ વહેમોથી તારૂં મગજ મોકળું રાખજે. જરથોસ્તી ધર્મ દુરવંદી રસમે તર્ક તીરસ્કાર દેખાડવાનું ફરમાન શીખવે છે, માટે ધર્મનાજ મુલ સીધ્યાંતોને વળગી રહી તારી અવશતાનેજ હરદમ તારો સાથી બનાવજે. તેથીજ તારી સફળતા અને આબાદી છે.

(૮૩) મામી માસીઓ, યા કુટુંબી ખુદી ડોસીઓ ગમે એવો પણ સીપલાસ કરે તોએ થંડે કલેજે તેઓની કાસડ કાઢવા બને એટલો જબાનમાં મીઠાસ રાખજે. ગોળે મરતું હોય તેને ઝેરે મારતીના.

(૮૪) ખાવા પીવાનો શોખ થયો હોય તેથી ચાહેનું કપ, યા કોલ્ડ ડ્રીંકસનું ગ્લાસ અગાશી ઉપર લઈને ઉભી રહેતી ના. ખાવાપીવાનું લોકોને દેખાડવા માટે નથી પણ રૂડી જીંદગી ગુજારવા માટે આપણે ખાઈએ છીએ.

(૮૫) જરાજરામાં નોકરો અને બોય-બટલરોને ઘોભીના ગાંસડા મીશાલે બદલતીના, શરૂઆતથીજ ઢોળાના નેણ રાખવાથી નોકરો કદી પણ સામા જવાબ દેનાર નથી એવી ખાત્રી રાખજે. બનતાં સુધી “ખાઈસાળ”નો મોલો જળવાય એવીજ રીતે કામ લેજે.

(૮૬) જરા જરામાં “Beg your Pardon,” “Excuse Me” જેવા અંગ્રેજી બાકયો વાપડવામાં ઉતાવળી થતી ના.

એમાં કેળવણીની કીમત થઈ જાય છે, પણ જ્યાં જરૂર પડે ત્યાંજ મોકો જોઈ તપાસી-નેજ એવા બોલોનો ઉપયોગ કરજે. ડોસાં ડગરાંઓ જેઓએ પાતી ઉપર સહી પણ ઘોળેલી નહી હોય તેઓ પાસે એવા કાપ્રીયા કચરાને તોલના છે.

(૮૭) રસ્તામાં જતાં જતાં ખ્યાસ લાગી હોય તો લોકોની મેડની વચ્ચે સોડા લેમન પીવામાં ચા મીઠાઈના પડીકાં ઉખેડી ડબ્બુસા મારવામાં હલકાઈ સમજજે. ઘરને આંગણે મન ભાવતું ખાવા પીવાની કોઈ પણ મના કરતું નથી, પણ જગનું બોલવાનું થાય તેવું કદી પણ કરતી ના.

(૮૮) કોઈ મારામારી કરતું હોય, ચા, પાડોશીઓ કપાઈ વહુરાઈ જતાં હોય તો ત્યાં ઉલટભેર ઢોડી જતી ના, પણ તું

તારુંજ ઘર પહેલાં તપાશજે. બલતું ઘર માથે હોરવામાં હાંસેલ નથી.

(૮૯) જો તારેથી કોઈને મદદનો દસ્ત નહીં આપી શકાય તો મોઢેથી જોત્તીને જેઓ શક્તીવાન હોય તેઓ પાસે મદદ જરૂરજ અપાવજે.

(૯૦) ઘણીના દોસ્તો ઘણીજીને મળવા આવે તો તેઓ સાથે ઘણું ભેળાવાનું અખોડા કરજે, પણ “આવોજી બેસોજી” કહી મીઠું ડોકીયું કરી ત્યાંથી રૂખસદ લેજે, જેથી તેઓના મગજ ઉપર ઘણો સરસ છાપ તારે માટે બેસશે.

(૯૧) આ નગુણી દુનીયામાં ભલાઈ કરીને બદલાની આશા રાખતી ના. બદલાનો આપનાર પરવરદીગાર છે, એ નંક્કી માનજે.

(૯૨) જ્યારે બચ્ચાંની માતા થાય ત્યારે બાળકોની બેહુદ સંભાળ જાતે લેજે, અને આચાર્યોની દયા ઉપર તેઓને સોંપતી નહીં.

(૯૩) બનતાં સુધી જો દુધની બક્ષેસ ખુદાથી તને નહીં થઈ હોય તો દુરવ દોના દુધ ઉપર હરગીઝ બચ્ચાંને ઉછેરતી ના, કેમજે દુરવદોના દુધની અસર તે બચ્ચાં-ઓમાં ઉતરે છે અને તેથી તેઓ જેવું દુધ પીધું હોય તેવાં ગુણદોષ લક્ષણ લે છે.

(૯૪) બાળકોને નાનપણથીજ સારી કેળવણી આપી એવાં હુશ્યાર બનાવજે કે તમો માળાપનું નામ તેઓ જગમશહુર કરે. દીકરાઓ યા દીકરીઓ મેત્રીક વહેલાં વહેલાં થાય તેની હોંશ નહીં રાખતી પણ

બચ્ચાંઓ સારાં સદ્ગુણ સંપાદાન કરેછ
કે નહી તે ઉપર નીગાહ રાખજે.

(૬૫) ઘડી ઘડીએ બચ્ચાંને ધમકાવ્યા
કરતી નહી કેમજે એકવાર તેઓમાં ખીહીક
યા હેબત પેસી જવાથી ભવીષ્યમાં તેઓ
હીચકારાં નીવડવાની વધી રહેશે.

(૬૬) બાળકોને હુમેશાં રોજ સાંજ
સવાર ખુલ્લી હવામાં ફેરવવા મોકલજે કે
જેથી તેઓની તંદરેસ્તી સુધરી શકે, અને
કોઇપણ જાતનો રોગ તેઓ ઉપર હુમલો
નહી કરે.

(૬૭) છોકરાંઓને એકલાં ઘરમાં રાખી
તું મોજ શોખ કરવા પડી જતીના પણ
જેઓ એવી સલાહ આપે તેઓને રોકી
પહેલે બચ્ચાં અને પછી તું એમ માની
જ્યારે પણ બહારજવું હોય ત્યારે તેઓને
તારી સાથમાં લઈ જજે.

(૯૮) બચ્ચાંઓને ગાળ દેતીના તથા સોટીથી ફટકાવતી નહીં પણ ડોળાનો ધાક પહેલેથીજ એવો રાખજે કે બાળકો તારો પડતો શુકન ઉપાડી લે.

(૯૯) જેમ બને તેમ બચ્ચાંઓને સુધડ અને સાફ રહેવાનું શીખવજે કે જેથી તેઓ મેલાં ઘેલાં ફરી તખીયત ખીગાડે નહીં.

(૧૦૦) તારા બાળકો અને ખાવીદની સંક્રમાં તું સદા સુખી શાદ, સંતોષી રહેજે. પાક ખુદા તારો શણુગાર સદા સોહામણુ રાખે.

લા૦ તારા હકમાં દુવાગો ગુબ્બરનાર,
તારો બુબ્બેર્ગ પીતા.

હઝરત જરથોસ્ત પયગામ્બર
સાહેબની જરથોસ્તી દીન બાલ
કરતાંબી બારીક કાંચ છે ?

આપણી બુલંદ જરથોસ્તી દીન બાલ
કરતાંબી બારીક છે એ વાતથી ઘણાજ
થોડા જરથોસ્તીઓ વાકેફ હોશે, પણ
આસરે ૯૦૦ સાલો પહેલાં ગઝની શહેરના
સુલતાન મહમુદ સળકતગીન ગઝનવીના
રાજમાં શહેરના તે વખતના મુસલમાનોએ
સુલતાન મહમુદ શાહને ઉશકેરી જરથો-
સ્તીઓને ફર્જ આત વટલાવી એક દીનના
કરવા યાતો કે તેઓની કતલ કરવાની
અર્જ કરવાથી સુલતાન મહમુદશાહે
તમામ જરથોસ્તીઓને દરબાર ભરી

પોતાની હજુરમાં બોલાવી પોતાના વીચારો
 તેઓ પાસ જાહેર કીધા અને ખુદલું કહ્યું
 કે તેના રાજમાં તે બે દીનના માનસોને
 જોવા માગતો હતો નહીં અને તેથી જો
 જરથોસ્તીઓ મુસલમાન થઈ જાય તો
 તેઓને શહેરમાં રહેવા દેવા અને આસરો
 આપવા તે ખુશી હતો, અને નહીતો
 તેઓને રસ્તા વચ્ચે રવડતા કરી તેઓની
 કતલ કરાવવા તે ઇતેજાર હતો. સુલતાન
 મહમુદશાહ તર્ફથી આ કીસમનું પાપી
 ફરમાન સમજી ત્યાં હાજર રહેલા ઘણાક
 જરથોસ્તીઓના દીલો દુખાયાં હતાં.
 તેઓએ તાબડતોબ તે બાબે મસલહત
 કરવા થકી સભા ભરી અને એક મતે
 દાદાર પાસ મોરાદ માંગી સુલતાનને
 જરથોસ્તી દીનની ખરકતથી થોડાક મોજે-

જાઓ કરી બતલાવવાને ઠડાવ કયેાં. આ
 ઠડાવ અનુસાર દીનના ખુજેર્ગ દસ્તુરોએ
 એક ચોક્કસ બગીચાવાલી જગ્યા પવીત્ર
 કરી પાક ઇજ્જશનીની કીયાથી પાણીને પાક
 કરી તે પાણીથી સુલતાનને નાહાન આપી
 તેના કપડાં પણ પોતાના હાથથી ઘોઘને
 પાદશાહ મહમુદને પહેડાવા થકી આપ્યાં.
 જે પછી તેઓએ કીયા શરૂ કરી, જેના
 પ્રતાપે પેહલે દીવસે સુલતાન મહમુદશાહે
 આકાશ ઉપર લીલા પોશાકમાં સજ
 થયેલા ફરીશ્તાઓ જોયા, જેઓના ઘોડા
 પણ તેજ અને લાલ રંગના હતા.
 તેઓમાંથી ખુશ શરોદો સમજતા હતા
 અને તેઓના ગળાંમાં બાંધેલા ચંગના
 મધુર અવાજો સુલતાન મહમુદને અબ-
 બખી ભરી હૃદ સુધી રીઝવતા હતા. ખીજે

દીવસે પણ એજ કીસમનો ચમતક
 સુલતાન મહમુદશાહે જોયો, જે દીવ
 પ્રીરેશ્તાઓના પોશાકો સુફેદ હતા
 અને તેઓના ઘોડા પણ સુફેદ રંગના
 હતા, અને તેઓ સર્વ આકાશ ઉપર
 આ દુનીયા તર્ફ ધસીને આવતા જણા
 હતા. બન્ને દીવસે આ કીસમના મોં
 જોયો જોઇ સુલતાન મહમુદશાહે જરથે
 શ્તી દીન માટે આક્રીનના પુકારો કરી
 દીનની તારીફમાં જીગરનો ઉદગાર બહ
 કાઢ્યો. પણ ઇનશાનનું ધાર્યું કદી
 થતુંજ નથી. અને ધણીનું ધાર્યુંજ થ
 છે તે મુજબ નજીવી ગફલતીથી દીન
 દસ્તુરોની ઉમીદ ઉંધી વળી. તે દીવ
 કીયા કરનાર બુજેર્ગ દસ્તુરની સુ
 દાહાડીમાંથી એક બાલ પાણીના બેડાં

અજાણપણે ઉડીને પડવાથી તે પાણીનું
 ખેડું અપવીત્ર થયું, અને મહેનત બરબાદ
 ગઈ એજ. દીવસે શાહ મહમુદે
 આકાશ ઉપર જોયું કે શયતાનની ફેજ
 હાથમાં લાથી અને પથરા સાથે ઉત્તર
 તર્ફથી આએ પૃથ્વી તર્ફ ખુમો પાડતી
 ધસી આવતી હતી. સુલતાન આ દેખાવથી
 બહુજ ચોંક્યો, અને દીનના દસ્તુરોને
 તાબડતોબ બોલાવી તે વીષેનો ખુલાશો
 માંગ્યો. દસ્તુરો આ બાબદથી ગભરાટમાં
 પડ્યા અને અ દેશો કરવા લાગ્યા. એવામાં
 તેઓ માંહેલા એકની નજર પાણીનાં ખેડાં
 પર પડી, જેમાં એક સુફેદ બાલ પડેલો
 ખુલ્લો દેખાયો. તુર્તજ સર્વ સમજી ગયા
 કે તે બાલની મોહકાણેજ તેઓનું ભણ-
 તર અપવીત્ર થયું હતું. તેજ ધડીએ

તેઓએ સુલતાનને ત્યાં બોલાવી તેને
 પાણીના બેડાંમાં પડેલાં બાલથી રદ ગયેલી
 કીયાનો ચમતકાર નઝરે નઝર દેખાડી આખી
 ખાત્રી કીધી કે જરથોસ્તી દીન બાલ કરતાંબી
 બારીક આંખે કારણથી કહેવાતી હતી કેમજે
 અબ્બાણપણે પવીત્ર પાણીના બેડાંમાં
 પડેલા એક સુફેદ બાલે આખી કીયા રદ
 કરાવી હતી. સુલતાન મહમુદ આ ચમતકા-
 રથી બેહુદ ખુશી થયા અને જરથોસ્તીઓને
 ખુશી સાથે તેઓની દીન પાલવાને હુકમ
 આપ્યો, અને જરથોસ્તી દીન તર્ફ તે
 દીવસ પછીથી બેહુદ માન અને શ્રીદાગીરી
 દેખાડવા લાગ્યો.

માહાન શાયર ફીરદોશી તુસીના
 શાહનામામાંથી ચુંટી કાઢેલાં
 કેટલાંક ગોહરો અને તે
 ઉપરથી ઉપજતા
 વીચારો.

પાક દાદારની સીફતમાં.

સેતાયશ કુનમ યઝદે પાકરા,
 કે ગુયા એા ખીના કુનદ ખાકરા.
 ખમુરી દેહદ માલેશે નરરહ શીર,
 કૂનદ પશ શહુ ખર પીલે જન્ગી દેલીર.
 જહાનરા ખલન્દી એા પસ્તી તોઈ,
 નદાનમ એઈ હરએ હસ્તી તોઈ.

પાક યઝદાનની સેતાયશ કરૂં છું કે
 જે સાહેબ ધુળને પણ બોલતી ને જોતી

કરે છે, કે જે ઝનુની વાઘને પણ કીડી
પાસે મસલાવી નાંખે છે. જે મચ્છરને પણ
હાથી ઉપર મોહતાઈ આપે છે. તારાથીજ
ઓ દાદારે જહાનને મોહતાઈ મલે છે,
અને હીનપસ્તી પુગે છે. હું સમજી શકતો
નથી કે તું શું છે ! જ્યાં મારી નજર દોડેછ
ત્યાં તુંજ છે, એમ હું જીગરથી માનું છું.

અઝુ શાહમાની વઝુ હુમ ગમીસ્ત,
અઝુયત ફેઝુની વઝુયત કમીસ્ત.

ઓ મર્દ તને સુખ અને સંતાપ બંને
ખુદાથીજ મળે છે. તારી આબાદી અને
બરબાદી તેનાથીજ છે.

બખીનન્દગાન આફ્રીનન્દહુરા,
નખીની મરન્જાન દો બીનન્દહુરા.

ઓ ઇનસાન તારી જોતી આંખોથી
તું ખુદાને જોઈ શકતો નથી માટે આંખોને
તું વધારે રંજ અને તકલીફ ના આપ.

તવાના બુવદ હરકે દાના બુવદ,
 ઝે દાનેશ દેલે પીર બરના બુવદ.

જે બુદ્ધીમાન છે તેજ બળવાન છે,
 બુદ્ધી બળધી ઘરડો માનસ પણ જવાન
 માનસ મીશાળે તાકાટ ધરાવી શકે છે.

“ દહાપણ ”

ખેરદ અક્સરે શહરચારાન બુવદ,
 ખેરદ ઝીવરે નામદારાન બુવદ.
 ખેરદ માઈએ ઝેન્દગાની શેનાસ,
 ખેરદ ઝેન્દએ જીવેદાની શેનાસ.
 ખેરદ રહુનુમા યો ખેરદ દેલ ગોશાય,
 ખેરદ દસ્તા ગીરદ બ હરદુ સરાય.

દહાપણ પાદશાહના સરના તાજ
 સમાન છે, અને નામદાર પુરૂષોના બદનનો
 શણગાર છે દહાપણ જીંદગી ભરની દોલત

અને અમર વસ્તુ છે. દહાપણ તારો રહે-
નુમા છે. દહાપણ ખુશ મીઠાઝી આપનાર
છે. દહાપણ બન્ને દુનીયામાં મદદ કરે છે.

ખેરદ ચશમે જાનસ્ત ચુન બેનગરી,
તો ખીચશમ શાહાન જહાન નસ્પરી.

ખરૂં જોતાં દહાપણ જીવની આંખ છે.
આંખ વીના ઓ મર્દ તું આ જહાનમાં
સુખી જીંદગી ગુઝારી શકે નહીં.

નુખોસ્ત આફરીનેશ ખોરદરા શેનાસ,
નેગહુબાને જાનસ્તો આનરા સેપાસ.
સેપાસે તો ગુશસ્તો ચશમે જાબાન,
કઝીન સેહુ રસદ નીકે ખદ ખીશુમાન.

દાદાર પાકે દુનીયાની તમામ પેદાય-
શોમાં અક્કલને પહેલાં પેદા કીધી છે.
અક્કલ આત્માની તેમજ તેના લાણ પહેરેગીર

કાન, આંખ, જીભનું રક્ષણ કરે છે, જે તણે
રખેવાળથીજ ધનશાનને લલાઈ અથવા
ખુરાઈ મળે છે.

ચુ દીદન નેયાળી બશાખે સખુન,
ખેદાની કે દાનેશ નેયાયદ બખુન.

જો કાવ્યના વૃક્ષની ડાળી ઉપર ચઢવા
છતાં તું દાનાઈના દીદાર નહીજ જોઈ
શકે તો જાણજે કે દાનાઈ અનંત અને
અપાર છે.

ઝે બદસ્લ ચશમે ખેહી દાશતન,
ખુવદ ખાક દર દીદહુ અમ્માશતન.

ખુરી ખુન્યાદનાથી લલાઈની આશા
રાખવી એ પોતાની આંખમાં ધુળ છાંટવા
બરાબર છે,

સરે નાસઝાયાન ઊર અક્રાશતન,
 વઝીશાન ઉમીદ બેહી દાશતન.
 સરે રેશતએ ખીશ ગુમ કરદનસ્ત,
 વયા માર દર જીખ પર્વ રદનસ્ત.

ના લાયક માનસોને ઉંચી પડવી
 અપાવી તેઓથી ભલાંની ઉમીદ રાખી
 બેસવું તે ગોયા દીવાનાપાણું અને ગજ-
 વામાં સાંપ પાળવા જેવી બાબદ છે.

જે નાપાક ઝાદહુ મદારીદ ઉમીદ,
 કે ઝનગી બેશુસ્તન નગરદીદ સુશીદ.

નાપાકની ઓલાદમાંથી સારાં કામની
 ઉમીદ રાખી શકાતી નથી. હુબસીને ગમે
 તેટલો ધોવાથી સફેદ થતો નથી.

દરખતી કે તદખસ્ત વચરા સેરેશત,
 ગરશ દરનેશાની બબાગે બેહેશત.

વર અઝઞુએ ખુદ્દશ બહુન્ગામે આખ,
 બખીખ અન્ગખીન રીઝીએ શીરે નાખ.
 સરનજમ ગઉહર બકાર આવરદ,
 હુમાન મીવએ તદખ બાર આવરદ.

જે ઝાડનું ખીજ કડવું હોય તેને
 જઈને બહેશતના બાગમાં રોપવા બહેશતની
 નદીમાનું પાણી તથા મધ અને ચોખ્ખું
 દુધ તું તેના મુખીયાંખી રેડ તો પણ તે
 ખીયાંનીજ અસર દેખાડશે અને કડવાંજ
 ફળ આપશે.

અઅમ્બર ફેરૂશાન અગર બોગઝરી,
 શવદ જામએ તુ હમહ અમ્બરી.
 વગર તુ શવી નઝદે અન્ગેશતગર,
 અઝુ જોઝ સેયાહી નેયાખી દગર.

જે તું અમ્બર વેચનારને ત્યાં જશે
તો કસ્તુરીની સુંગધથી તારાં લુગડાંખી
સુંગધી થશે, પણ જે તું કોલસો વેચનારને
ત્યાં જશે તો તેની પાસેથી મેસ સીવાય
તુને ખીજું કંઈ મળશે નહીં.

“ માહતાબ ”

ચરાગીસ્ત મર તીરહ શબરા પસીચ,
બબદ તા તવાની તુ હરગેઝ મપીચ.

ચંદ્રમા તો કાળીરાતનો એક તથ્યાર
દીવો છે વાસ્તે રાતને કાળી સમજી એ મર્દ
તું હરગીઝ કાળાં કામો કરતો ના. ભુંડાં
કામો રાતે કરશે. યા દીસે કરશે. પણ
તેનો તુને જવાબ આપવાનો છે.

કસી કુ શવદ ઝીરે નખ્લે બલન્દ,
હમાન સાયહુ ઝુ બાઝ દારદ ગઝન્દ.

ખરી વાત છે કે જો કોઈ માનસ
બુદ્ધિ ઝાડની નીચે આસરો લે છે તો
તેના સરપરથી ઝાડનો સાહયો તડકાનું
દુખ દુર કરે છે.

જહાન સરખસર ચુન ફસાનસ્તો બસ,
નમાનદ બદો નીક બર હીચ કસ.

આ દુનીયા તમામ ફીસ્સા કહાણી
જેવી છે અને કોઈ પરનેકબદ રહેતું નથી.

મગુઈ કે આતશ પરેસ્તાન બુદ્દ,
પરસતન્દએ પાક યઝદાન બુદ્દ.

ફીરહોશી કહે છે કે જરથોસ્તીઓ
આતશ પરસ્ત હતા એમ ના કહો, પણ
તેઓતો પાક યઝદાનની પરસ્તેશ કરનારા
હતા, અને આતશને કેબલો કરી બંદગી
કરતા હતા.

ચુમર તાઝે યાનરાસ્ત મહેરાબેસન્ગ,
ખદાન ગહુ ખુદી આતેશે ખુબરન્ગ.

જે મીશાળ અરબો પત્થરનો મહે-
રાબને સેજદો કરવાની જગ્યા ગણે છે,
તેમ ધરિનીઓ ઝગઝગતા આતશ તરફ
મોહું કરી બંદગી કરતા હતા.

ન પયવસ્ત ખાહુદ જહાન બા તો મહેર,
ઝે નીઝ આશકારા નુમાયદત ચહેર.

ઓ મર્દ દુનીયા તારી સાથ માયાથી
નહી જોડાશે અને જહોરમાં તને પોતાનો
ચહેરોથી નહી દેખાડશે, માટે આ કાચી
કાચા અને આ દોરંગી દુનીયામાં ભરોસો
ના રાખતો.

સંત કબીરના કેટલાંક પદો અને
તે ઉપરથી ઉપજતા વીચારો.

૧

ખુદાની ખુબી અપાર છે.

સાહેબ તેરી સાહેબી, સબ ઘટ રહી સમાય;
જયું મેહેદીકે પાતમે, લાલી લખી ન જાય.

અર્થ--જેમ મેહેદી નામના ઝાડનાં
પાંદડામાં લાલ રંગ એટલી હદ સુધી
પ્રસરી રહ્યો છે કે તેનું તોલ થઈ શકતું
નથી, તેમ તું હરેક આકારમાં સમાયેલો
સરજનહાર છે જેની ખુબી આ ખાકી
ખંદો શું લખી શકે ?

૨

ભુલ્યો મુસાફર ભુલામરીમાં તે શું
જાણે રામ ?

કસ્તુરી કુંડલ બસે, મૃગ ધુંડે બન માંહી;
એસે ઘટ ઘટ રામ હય પર દુનીયા દેખે નાહી.

અર્થ—જેમ હરણીની ડુંટીમાં કસ્તુરી રહેવા છતાં તેની સુગંધ ઉપર હરણી દીવાની બની જંગલ ભટકે છે, તેમ ખુદા આ ખાકી પીંજરમાં સમાયેલો છે છતાં આપણને જોવાને આંખો નથી.

૩

‘પરવરનું’ તોલ કોણ કરી શકે? ભારી કહું તો મેં ડરું, હલકા કહું તો જીઠ, મેં કયા જાનું રામકો, નયના કબુલ ના દીઠ.

અર્થ:—અચ્ચે પરવર તને માહુભારત કહેતાં હું ડરું છું, અને હલકો ગણતાં હું જીઠો પડું છું! હું તારી ખુબીઓને શી રીતે ચીતારી શકું, કેમ જે મારી ખાકી અંશમે તને જોઈ શકતી નથી.

૪

ખુદાની યાદ વીના ખુશાલી શા ખપની?

ચોસઠ દીવા જોડ કર,

ચઉદા ચંદા માંહી;

તીસ ઘર કેસા ચાંદના,

જીસ ઘર ગોવીંદ નાહી?

અર્થ:—ચોસઠ બટીઓ સાથે કરો અને ચઉદ માહુતાબની રોશનીવાલી ચાદર પણ ત્યાં બીછાવો પણ જ્યાં ખુદાની યાદ લેવાતી નથી તે ઘર અંધારું અને તે જગ્યા નાપાકીથી ભરેલી અને કંગાળ છે.

૫

કાચ પારખુઓ હીરાની શું કદર

કરી શકે?

પરદેશા ખોજન ગયા, ઘર હીરાકી ખાણ;

કાચ મનીકા પારખું, કયું આવે પહેછાંન?

અર્થ:-ઘરને આંગણે હીરાની ખાણ પડેલી હોવા છતાં અલગ મુસાફર પરદેશ ધુંડી મારે તો એવા કાચ પારખુઓને હીરાની પરીક્ષા શી રીતે આવડી શકે?

૬
ખુદાના દર્શન ક્યારે મેળવી શકાય? જૈસે માયા મન રમે, તૈસે રામ રમાય, તારા મંડલ છાંડકે, જહાં કેશવ તહાં જાય.

અર્થ:-જેમ નાચીઝ મન દુનીયાની માયામાં લીન બની જવાથી પોતાની ગતી ભુલી જાય છે, તેમ પાક પરવરદીગારના વીચારમાં જે કોઈ ઇનશાન લીન બની આ ક્ષાની જહાનની માયાને વીસારી દે તો તારા મંડલ પણ છોડીને તે પોતાના સરજનહારની દરબારમાં પહોંચી શકે છે.

૭

મન ચંગા તો કથરોટમે ગંગા.
સળહી ભુમી બનારસી, સળનીર ગંગા તોય;
જ્ઞાની આત્મરામ હય, જોનીર્મલ ઘટ હોય.

અર્થ:-જેનું મન પાક છે તેને મનથી
હરેક સ્થળ કાશી અને બનારસ છે અને
હરેક નદી ગંગા જેવીજ નીર્મળ છે,
કેમજે પવિત્ર પુરૂષનો આત્માજ ખુદા
છે, જેની પવિત્રાઈએ તેને નેક માર્ગે
ચઢાવી દીધો છે.

૮

મુવા બાદ કોઈ ચીઝ કામની નથી.
ચલે ગયે સો ના મીલે, કીસકો પુછું બાત;
માત પીતા સુત બાંધવા, જુઠા સળ સંગાત.

અર્થ:-મુવા બાદ માત પીતા, ભાઈ
બહેન પ્રીયા કે સ્નેહી કોઈ સાથે આવનાર

નથી. જે સગું આપણી સાથે આવનાર છે તે આપણી કરણી છે.

૯
જાંગી ચાર દીનની છે.

આજ કાલ દીન પંચમે, જંગલ હોગી બાસ;
ઉપર લોકહી ફીરેંગે, ઢોર ચરેંગે ઘાસ.

અર્થ:—આજે નહીં તો જે પાંચ દીવસ પછીથી તને જંગલ વાસો કરવાનો છે, અને જે મટ્ટીમાં તું આરામ કરતો હશે તે ઉપરથી હજારો પગલાંઓ રોજના ચાલી જનાર છે અને ઢોરો ઘાસ ચારો મળવનાર છે, માટે તારો ફેરો સફળ કર.

૧૦

ખુદાની લકતી વીના તું સુકાન વગરના
વહાણુ જેવો છે.

હરીકી લકતી બીના, ધીકું જીવન સંસાર;
ધુંવા કેરા ધોલરા, જાત ન લાગે વાર.

૧૧૭

અર્થ:—પરવરની બંદગી વીના તારો
સંસાર ધુળ સમાન છે, કેમજે એ પાપી
સંસારને ધુમાડાના ગોટા સમાન ચાલી
જતાં વાર લાગનાર નથી.

૧૧

તારો ફેરો સફળ કર.

મન અપના સમજાઈ લે, આયા ગાફેલ હોય;
બીન સમજે ઉઠ જાયગા, ફેકટ ફેરા તોય.

અર્થ:—અએ ઈનશાન તું પોતાને ઓળ-
ખતાં શીખ, કેમજે એમ ગાફીલ જેવો
બની બંદગી મોજ શોખમાં ગુન્નરશે
તો “ફેકટ જન્મ ગુમાવ્યો” એમ સઉ
કોઈ કહેશે.

૧૩

આજનું કામ કાલપર નહી મુક.

કાલ કરે સો આજ કર, આજ કરે સો અબ;
અવસર બીતો જાત હય, શીર કરેંગે કબ ?

૧૧૮

અર્થ:-આજનું કામ કાલ ઉપર નહીં રાખ, કેમજે વખત વહી જશે અને કહેતી રહી જશે.

૧૩

છત્રપતી પણ દુખ્યો છે.

હસ્તી ચઢ કર જો શીરે, ઉપર ચમર ચઢાય;
લોક કહે સુખ ભોગવે, રહેતો દોજખ માહે.

અર્થ:-પાદશાહ હાથી ઉપર અંબારી મુકી ફરે તોએ એમ સમજવું કે તેને માટે દુખનું વાદળ ઘેરાયેલું છે, ચાને આ જગતમાં કોઈ પણ સુખ્યો તો નથીજ.

૧૪

ભેંસનું પુછકું પકડવે તડાપા દુખવાનો.
કબીર એ સંસારકો, સમજવું કંઈ બાર;
પુંછજ પકડે ભેંસકો, ઉતરા ચાહે પાર.

અર્થ—હુમેશાં સાદી અકકલ વાપડ-
નારજ પાર ઉતરે છે, પણ જેઓ અક્કલના
સમુદરોની સંગત કરે છે તેઓ પોતાનો
તડાપો દુબાડી મારે છે.

૧૫

કોઈની પડતી જોઈ હુસ્તા ના.
પાત ઝરંતા દેખકે, હુસતી કુંપલીયાં;
હુમ ચલે તુમ ચલીયો, ધીરી બાપલીયાં.

અર્થ—કોઈની પડતી જોઈ હુસતું નહીં
ચઢતી પડતી સઉ માટે છે. પાંદડાં નીચે
પડતાં જોઈને ડાળીઓ હુસ્તી બોલે છે કે
બહેનો હુમો તો હવે ચાલ્યાં પણ તમારી
પણ જે વખત જાયછ તેમાં વારી આવશે.

૧૬

કોઈ અમર કાયા લાવ્યું નથી.
ખડ ખડ બોલી ઠીકરી, ઘડ ઘડ ગયે કુંભાર;
રાવણુ સરખે ચલ ગયે, જો લંકાકે સરદાર.

અર્થ:-આપણું શરીર તે એક માટીના
 ઘનિલાં કુંડા જેવું છે, જે આખરે નાશવંત
 છે. રાવણ જેવો લંકાનો સરદાર પણ આ
 માટીની કુંડીને અહીંજ માટી ઘનવા મુકી
 ગયો છે. આ ઉપરથી આપણને જોવાનું
 છે, કે શરીરના પીંજરમાંથી જાનનું પક્ષી
 જ્યારે ઉડી જાય છે ત્યારે માટીનું શરીર
 કામ લાગતું નથી.

૧૭

જબ લગ સાસ તબલગ આસ.

ધમ્મન ધમતી રહે ગઈ,

બુજ ગયે અંગાર;

એહુરન ઠબકા રહે ગયા,

જબ ઉઠ ચલા લોહાર.

અર્થ:-જ્યારે હુહાર ઉઠીને ચાલતો
 થાય છે અને એરણ ઉપરના હથોડાને

થોડો પડતો અટકે છે, ત્યારે ધમ્મણુ ચાલતું બંધ પડે છે અને અંગારની ભઠ્ઠી થાંડી થાય છે એટલે જાનતું પંખેડું જ્યારે શરીરના પીંજરમાંથી ઉડી જાય છે ત્યારે તે પીંજર નકામું જેવું પડત પડે છે.

ઈનશાન ચીઠ્ઠીનો ચાકર છે.

કાઠે ચુનાવે મેડીયાં, કરતે દોડા દોડ?
ચીઠ્ઠી આઈ રામકી, ગયે પલકમે છોડ.

અર્થ:-એ મુસાફર કાં મોટા મોટા મહેલોને હવેલીઓ બંધાવે છે! શા માટે ધામધુમ કરી રહ્યો છે!! પરવરદીગારનો હુકમ થતાં પલની વીલંભ લાગવાની નથી ચાને તને એક પલમાં આ દુનીયાથી કદમ ઉઠાવવાના છે.

દોલત કાંઈ સાથ આવતી નથી.

એક દીન એસા હોયગા, કોઈ કીસીકા નાહી;
ઘરકી નારી કોણુ કહે, તનકી નારી નાહી.

અર્થ:-જ્યારે તનના ખોલ્યેથી જાન
ઉડી જશે ત્યારે કોઈ સાથ આવનાર નથી.
જ્યારે તનની નાહી (પદસ) ચાલતી બંધજ
પડશે ત્યારે તુંને ક્યાં લાન રહેવાનું છે
કે આ મારી પોતાની બાયડી છે, અને
આ માફ સર્વસ્વ છે.

સંસારમાં સુખી કોઈજ નથી.

સુખીયા હુંડત મેં ફીરું,
સુખીયા મીલે ન કોય;
જેકે આગે દુઃખ કહું,
સો પહેલા ઉઠે રોય.

અર્થ:-સારી જગ હુંડી રહ્યો પણ
કોઈ સુખ્યો જડતો નથી. જેની આગલ

મારાં દુખ ગાણું છું તે પહેલેથીજ પોતાના
દુખો રડવા મંડી જાય છે.

૨૧

ખુદા મહેરબાન તો ગધ્વા પહેલવાન.
જીતને તારે ગગનમેં, ઇતને શત્રુ હોય;
કૃપા હય શ્રી રામકી, તો બાલ ન વાંકો હેય.

અર્થ:—આકાશના તારા મીશાળ શત્રુ-
ઓ ઉભાતા હોય પણ જેની ઉપર
પરવરનો હાથ હોય છે તેનો બાલ પણ
કોઈ ઉખેડી શકતું નથી.

૨૨

ઇનશાન પોતાના તકદીરનો સુકાની છે.

બખ્ત કહો ભાયગ કહો,
નસીબ કહો નીરધાર;
હજાર નામ મનકો ધરો,
મનહી સરજનહાર.

અર્થ:—બખ્ત કહો, ભાયગ કહો, નસીબ
કહો યા લલીત કહો, પણ એ નસીબને
દોરવનાર તે ઇનશાન ખુદ પોતેજ છે.

૧૨૪

૨૩

ખુદા તારાં તનમાં છે.

દેહી નીરંતર દેહરા, તામે પ્રત્યક્ષ દેવ;
રામ નામ સુમરન કરો, કહાં પથ્થરકી સેવ.

અર્થ:—અચ્ચે ઈનશાન, પથ્થર પુંજવાનું
મુકી દે, અને તારૂં દીલ વાંચતાં શીખ. ખુદા
ત્યાં રોશન જોત જેવો ઝળકતો છે, માટે
શક્તી મુજબ પરવરદીગારની લક્તી કર.

૨૪

મનની માલા સહિથી ઉત્તમ છે.

માલા તો મનકી લલી,
ઝોર સંસારી લેખ;
માલા પહેરે મન સુખી,
તો ખોહરા કે ઘર દેખ.

અર્થ:—તારા ગણાંની આસપાસ ખરા
મનની માળા ઝોળવ કે જેથી તારૂં મન

૧૨૫

ખુદાની યાદમાં લીન બની રહે. સાધુની માળા પહેરવાથી જો ખુદા મળતો હોય તો પછી વોહરાને ત્યાંથી એવી માળાઓ ખરીદવામાં જોડુંજ શું છે!

૨૫

કપટી થાને કાગડો ભલો!

મન મેલા તન ઉજલા, બગલા કપટી અંગ;
તાસે તો કઉવા ભલા, તન મન એકહી રંગ.

અર્થ:-ખહારથી શરીર બરફના ટુકડા જેવું સફેદ પણ હોય, પણ બાતેનમાં કપટનો મેલ ભરેલો હોય તો તેવા પાપી દીલ કરતાં હજી કાળો કાગડો બહિતર છે કે જે ખહારનો અને ભીતરનો કાળો છે, માટે કપટથી સદા મોકળો રહે.

મારામાંથી હું પણું જતું રહ્યું છે અને
હવે તો તનેજ યાદ કરું છું.

તું તું કરતાં તું ભયા, મુંજમે રહી ન “હું”
વારી ફેરું નામ પર, જીત દેખું તીત “તું”.

અર્થ:-તારાં નામની માળા જપતાં હવે
મારામાંથી હું પણું જતું રહ્યું છે, અને
હવે જ્યાં પણું નહર નાખું છું ત્યાં ઓ
પરવરદીગાર હું તને અને તનેજ જોઉં છું.

મીઠા બોલોથી દુનીયા જીતી શકાય છે.

એક શબ્દ સુખ્યાર હય, એક શબ્દ કુખ્યાર;
એક શબ્દે સખ દુશમન એક શબ્દે સખ ચાર,

અર્થ:-હમેશાં બોલ બોલતી વખતે
વીચાર કરો, કેમજે એકજ શબ્દ મીઠાસના
મોંઘરાં વેરે છે, જ્યારે એકજ અપવાદનો
શબ્દ ધીક્કારની ધરા ધરૂંજાવે છે. એકજ

શબ્દથી દુસ્મની પેદા થાય છે, જ્યારે
મીઠા શબ્દ દુનીયાની દોસ્તી બ્રતી
શકે છે.

૨૮

બોલી બાણ બનાવે છે.

કહવે કીસકા ધન હરા, કોયલ કીસકો દેત !
મીઠા શબ્દ સુનાયકે, જગ અપમા કર લેત.

અર્થ:—દુનીયા મીઠાસથી બ્રતાય છે,
કાગડો કાંઈનું ધન હાંટતો નથી, તેમજ
કોયલ કાંઈ મીઠું ગાણું બોલી આપણને
રૂંડી દેતી નથી, માટે બનતાં સુધી
બોલવામાં મીઠાસ વાપડવો.

૨૯

વચન ઉપર અમલ કર.
જઈસી બાંની મુખ કહે,
તઈસી ચાલે નાહી;
મનુષ્ય નહી એ સ્વાંન હય,
બાંધે જમપુર જાહી.

અર્થ:-જે ઝખાનથી બોલી ફરી જાય છે તે ઇનશાન નથી પણ કુતરો છે, જે ઠાળ ચાને મોતથી ઘેરાયલો ફરે છે.

૩૦

બોલવા કરતાં કરી બતાવ.

કથની બકની છોર કે,
રહેનીસે ચીત્ત લાય;
નીરખી નીર પીયે ખીનાં,
કબહુ ખ્યાસ ન જાય.

અર્થ:-મોઢથી બોલવાનું છોડી દે ને કાંઈ સંગીન કરી બતાવ, કેમજે ખ્યાસ પાણી જોયાથી બુજતી નથી પણ પાણી પીધાથી બુજવી શકાય છે.

૩૧

કરણી તેવી પાર ઉતરણી.

સાહેબકે દરબારમે, સાચે કેા સીરપાવ;
જુઠા તમાચા ખાયગા, કયા રક કયા રાવ.

અર્થ:-ખુદાની દરબારમાં સાચ્યાને સ્તીરપાવ મળે છે, જ્યારે જુઠાને તમાચો ખાવો પડે છે, પછી તે ગરીબ હોય या તવંગર હોય. પરવરની નઝરમાં કોઈ ઉંચો या નીચો નથી.

૩૨

ફીકર ન રાખ!

ફીકર સળકો ખા ગઇ, ફીકર સળકા પીર;
ફીકરકી જો ફાકી કરે, ઉસકા નામ ફકીર.

અર્થ:-ફીકર પોતાની ચક્ષ્માં દુનીયાને પીસી રહી છે, પણ ફીકરને જે કચડી શકે છે તેજ ખરો ફકીર યાને સંત છે; યાને જે ખુદાની ભક્તીમાં ખીન ફીકરે લીન છે તેજ ખરો ફકીર યાને સાધુ છે.

૩૩

પુરાંધવો બહલો લલાઈથી વાળ,
જે તોફા કાંટા ખુવે, તોફા તું જો કુલ;
તોફા કુલપે કુલ હય, વાકો કાંટા સુલ.

અર્થ:—જે પાણુ તારી સાથે પુરાઈ કરે
તેનો બહલો તું લલાઈથી વાળ, કેમજે
પુરાંનો બહલો પુરાંધીજ મળશે, જ્યારે
લલાઈનો બહલો લલાઈમાંજ આવશે.

૩૪

સાચ સમાન સુખ નહી.

સાચ બરાબર તપ નહી, જુઠ બરાબર પાપ;
જાકે દીલમે સાચ હય, તાકે દીલમે આપ.

અર્થ:—સસ્તી જેવું બીજું સુખ કાંઈજ
તથી જુઠાઈમાં જુદી ગાળવી એ અગાધ
અપરાધ છે, જેના દીલમાં સચ્ચાઈ છે
તેને મનથી સર્વ છે.

૩૫

જેણે ખુદાને નહીં પીછાણ્યો તે કાંઈ
નહીં શીખ્યો.

પંડીત પઢતે બેઢકો, પુસ્તક કરતી લાડ;
લકતી ન જાની રામકી, સળે પરીક્ષા બાદ.

અર્થ:-જો ખુદાની લકતી કરતાં તને
આવડતું ન હોય તો પછી તારા શીક્ષણ
ઉપર ધુળ છે, કેમજે તારૂં શીક્ષણ તારીજ
હુસી કરે છે કે બીચારો અભણ છે.

૩૬

નમનતાર્ઠનું નીચાણ કબુલ કરવે મોહ-
રાધને ઉંચાણ જવાય છે.

ઉંચા પાની ના ટીકે, નીચાહી ઠહેરાય;
નીચા હોય સો ભર પીયે, ઉંચા ખ્યાસા જાય.

અર્થ:-મોહો ચઢ્યાં પાણી ઉંચા રહેતાં
નથી, અને જેમ ઉછાળો મારી મોહો નીચા
પડે છે, તેમ કોઈ સાથે નમ્રતા જેખાડવી
એમાંજ શોભાને ઉંચા ખ્યાલની જવાહી છે.

તારા દીલનો પરદો ખોલ, ત્યાં ખુદા છે.
મન મથુરા, દીલ દારકા, કાયા કાસી જનન;
દસમેં દારે હય દેહરા, તામે જોત પીછાન.

અર્થ:—તાડું શરીર તે કાશી ગામ. છે,
અને મન તે મથુરા છે, તાડું પોતાનું દીલ
તેજ દારકાનું પવીત્ર સ્થળ છે જેમાં રહેલા
દરવાજાઓમાં દશમે દરવાજે ઝળકતી
જોત રોશન છે તેજ ખુદા છે.

જેનું કામ તેજ કરે.

ખાંડ પરી જો રેતમે, કીડી હોકર ખાય;
કુંજર કાઢી ના શકે, જો કોટી કરે ઉપાય.

અર્થ:—રેતીમાં પડેલી ખાંડ કીડીજ
ખાઈ શકે છે અને હાથીની ગમે એવી

કોશેષ છતાં તે રેતીમાંથી ખાંડ ઉપાડી
શકતો નથી, તેમ જેનું કામ તેનેથીજ
થઈ શકે છે.

૩૯

માંગવા કરતાં મરવું ભલું છે.
મરું પણ માંગું નહીં, અપને તનકે કાજ;
પરમારથકે કારને, માંગન ન આવે લાજ.

અર્થ:—પારકાના ભલાં માટે ભીખ
માંગવી ભલી છે પણ પોતાના માટે મરતાં
પણ માંગવું નહીં.

૪૦

ગાંઠે ગથ હોય તો આપો.
સહેજ દીયા સો દુધ બરાબર,
માંગ લીયા સો પાણી;
ખીચ લીયા સો રગતૂ બરાબર,
એહી કબીરા બાની.

અર્થ:-કોઈને સહેજ પાણી આપવું એ દુષ્કર્મ જેટલું ઉરામ છે, પણ માંગી લેવું એ પાણી સમાન છે. વળી કોઈને ઠગીને લુટી લેવું એ એથી પણ વીશેષ ખુરં છે માટે ઈનશાન એ શીખ જોખી રાખ.

૪૧

શક્તી મુજબ ભક્તી થાય.

જામે જીતની ખુદ્દી, તીતના વેાહ કર ખતાય;
વાકો ખુરા ન માનીયે, બહોત કહાંસે લાય ?

અર્થ:-સઉ સઉની શક્તી મુજબ કામ કરી શકે છે માટે તેને ખુરા કહેવું ખોટું છે, કેમજે તેની ખુદ્દી તેને વધુ કરી બળવવા મદદ કરી શકતી નથી.

એચ. એન. જોશીની કું.

મંગલદાશ મારકેટ, પહેલી ગલી;

દુકાન નંબર ૨૧.

ફ્રેન્સી ચીનાઈ, જોપાનીસ, ફરેન્ચ, મંગલીશ

અને

દેશી રેશમી કાપડના વેપારીઓ.

દરેક જાતના રેશમી કાપડની સસ્તી

અને

અપ—દુ—ડેટ દુકાન.

દરેક મેલે તદ્દન નવાજ માલની પેટીઓ.

ખોલવામાં આવે છે.

આ કેતાબ મી. ફીરોજગરે પટેલ મેનશન ગોવાળીયા

ટંક મધેથી પ્રગટ કરી છે. અને નાદરશા સો.

દારવાલાએ, અહીં પ્રીટીંગ પ્રેસ મધે છાપી છે.

